170

MODUS
CONFITENDI
S, L, ET A.
DAV. BREDA.

G
57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

~~166.~~

170 G 57

CA. 1139

$A^8 B^4 C^6 D^4 [-D4] = 22$ bll. (-1)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Incipit libellus de modo confitendi et penitendi.

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Quidam fructuoſus libellus de modo confiten-
di et penitendi Feliciter incipit

pniam agas.i.velociter o ꝑ q̄n

PEniteas cito peccator cum ſit

miſericors ſcꝫ chriſtus

miſerator Judex

Preſens libellus ē tractās de pnia ſiue de mō penitēdi tanq̄ꝫ de ſubiecto Et diuidiť in duas ptes ꝑncipales In q̄x ꝑma determinat autor de pnia put reſpicit penitentē In ſcōa pte determiat autor de pnia put reſpicit ꝯfeſſorē.ſcōa ibi Cōfeſſor dulcis Prima adhuc diuidiť in tres ptes.nam ꝑmo autor ponit q̄dā documēta gn̄alia Scōo ſpēaliter declarat de ꝯtritōe.⁊ tercio de ꝯfeſſiōe.⁊ etiā interponit aliqua de ſatiſfactiōe.ſcōa ibi Oia pctā t̄cia ibi Uera ſit integra Dicit ꝑmo ſic O pctōr facias cito pniam,⁊ ſeq̄tur cauſa q2 iudex ſcꝫ chriſtus eſt miſericors.

	Primo quid ſit penitentia
	Secundo vnde dicitur penitentia
Circa textum	Tercio quotuplex eſt penitentia
dubitatur	Quarto quid proficit penitentia
	Quinto quare penitentia debet fieri cito.
	Sexto quō appareat ꝙ deus eſt miſericors

¶ Ad primum reſpondeť ꝙ penitētia ſcōm Ambroſium ſic diffinitur Pnia eſt p̄terita mala deplāgere ⁊ plāgenda iterū nō ꝯmittere. Uel ſm Gregorium. Pnia eſt peccati cōmiſſi cū intima cordis cōtritione ⁊ lachrymarum effuſione emēdatio Et trahitur hec diffinitio ex dictis beati Auguſtini dicentis ꝙ peccatum nō dimittitur niſi plena contritio cum ſatiſfactione operum cōſequatur Uel ſcōm Gregorium Penitētia eſt ante acta peccata deflere.⁊ iterum flenda non cōmittere. Ex quibus diffinitōibus Primo ſequiť ꝙ penitētia eſt ſolum pro pctis. Secūdo ſequiť ꝙ pnia eſt ſolum pro pctis cōmiſſis ⁊ nō cōmittēdis Tercio ſequiť ꝙ ad pniam ſequiť dolor de pctis Quarto ſequiť ꝙ ad veram pniam requiriť intētio amplꝰ nō peccādi ¶ Ad ſecundum dubium diciť ꝙ hoc nomē pnia d̄r quaſi penę tenētia.q2 ſine pena ⁊ dolore nunq̄ꝫ ſit ꝑfecta pnia. ¶ Ad tercium d̄r ꝙ pnia multipliciter diuidiť Primo in interiorem tm̄.que eſt de iure naturali.⁊ in exteriorem que eſt ad arbitrium hominis Secūdo diuidiť pnia in ſolemnē publicam ⁊ ꝑua

tam Solēnis pn̄ia ē que imponitur ab ep̄o vel vicario ſuo ⁊ que ſit cū ſolemnitatibus eccleſie. Publica ē que ſit in facie eccleſie ſʒ nō cū ſolē-nitatibus eccleſie vt peregrinatiōes ſc̄dm aliquē modum ſpecialē ſcili-cet cum nudis pedibꝰ vel diſcoopto capite Priuata pn̄ia eſt que ſecrete fit vel fieri p̄t vt legere orōnes dare elemoſynas ieiunare corpus caſtiga re et ſic de alijs ¶ Tercio diſtinguitur in liberam et coactam Libera eſt quam quis libere faciet et illa eſt ꝓprie ſacramentum Coacta ad quam quis cogit̄ ſicut fit in iudicio ſeculari ꝓ fore factis ⁊ illa nō ē ꝓprie ſa-cramētū Quarto diſtinguit̄ pn̄ia in actualē ⁊ habitualē Actualis eſt q̄ homo actualiter ſatiſfaciet pro pctīs cōmiſſis ⁊ ad illā non quilbet hō tenet̄ ſʒ ſolus pctōr Habitualis eſt quedā detaſtatio vel diſplicentia de peccato cōmiſſo ſcʒ ſi ſit cōmiſſum vel qđ poſſit cōmitti ſi nō ſit ꝯmiſ ſum et ad illam quilibet hō tenet̄ ſiue ſit in pctō ſiue non

¶ Ad quartū rn̄detur ſm ſcm̄. Thomam ꝙ ꝑ pn̄iam abſoluitur pec-cator a pctō reſtituit̄ eccleſie reconſiliat̄ chriſto bonis ſpiritualibꝰ ditat̄ de filio diaboli filius dei efficit̄ ⁊ paradiſus aperit̄ ei Itē pn̄ia angelos le tificat impios iuſtificat amiſſa bona reuocat ⁊ ad vitam eternā inuitat.

¶ Quintum rn̄detur ꝙ pn̄ia multis de cauſis debet fieri cito Prima eſt qꝛ diu expectauimus Secunda ē qꝛ ad magna vocamur ſcʒ ad eter nam gloriam Tercia ne ab eternis nuptijs excludamur ptʒ exemplari ter in euāgelio de quīqʒ fatuis ꝟginibus Quarta ne ab hoſtibꝰ impedi amur Quinta ꝓpter penas compellentes Sexta ne blāde decipiamur vt auis per aucupem piſcis ꝑ piſcatorem Septima ne morte preuenia mur Octaua ne conſuetudine teneamur Cōſuetudo em̄ eſt altera natu ra ¶ Ad ſextum rn̄det̄ ꝙ in multis apparet dei miſericordia qꝛ ſm ſan ctū Thomā Deus peccatores libēter expectat benigne recipit vlciſci diſ ſimulat a periculis liberat gratiā donat datam multiplecat multiplica tam conſeruat conſeruatā in coelo nunciat offenſa dimittit. pctī poſt remiſſionē nō memīt errātes ad ſe reducit euntes ad ſe cōducit cadētes erigit ſtātes tenere nō deſinit ⁊ final'r ꝑſeuerātes in gloria inducit.

.i. ſepuētia .i. ſpes ⁊c̄ .i. obſeruāda a te pctōre
Et ſunt hec quinqʒ tenenda tibi.
remiſſiōis pctōꝝ cōtritio cordis .i. cōfeſſio peccati
Spes venie cor cōtritum. cōfeſſio culpe
i. ſatiſfactio penalis .i. vitatio peccati:
Pena ſatiſfaciēs. et fuga nequicie

¶ Conſequēter in iſta parte autor magis ſpecial'r determīat doctrinā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

predictam ⁊ hoc p' doctrinas ſpeciales Et diuidit̉ iſta ꝑs nam ꝑmo oñ dit q ſunt neccãria facienti veram pñiam Secũdo oſtẽdit q ſunt ſibi vti/ lia. ibi Sperne voluptates. Prima adhuc diuidit̉ in duas. nam ꝑmo oſtẽdit q debet penitẽs neccãrio tenere reſpectu ſui. Secũdo reſpectu pxi mi. ibi Ut dimittaris Dicit ꝑmo ſic. q hec quinqȝ ſunt tibi tenenda in perfecta pnia ſcȝ ſpes. venie. cõtritio cordis. confeſſio oris. ac pctõrum confeſſio ⁊ fuga peccatorum

	Primo quid ſit ſpes
	Secundo quotuplex ſit ſpes
Circa textum	Tercio quid ſit contritio
dubitatur	Quarto quid ſit confeſſio
	Quinto quotuplex ſit confeſſio
	Sexto qd ſit ſatiſfactio. ⁊ qt ſunt ſatiſfactiões

❡ Ad ꝑmũ rñdet̉ q ſpes ſic deſcribit̉. Spes eſt certa expectatio future beatitudĩs ex dei grã ⁊ meritis ꝓprijs ꝓueniẽs. vel ſic. Spes eſt auda/ cia mẽtis delargitate dei cõcepta habendi vitam eternam ꝑ bona merita Ex qb' diffinitõibus ꝑmo ſequit̉ q nõ eſt ſpes de ꝑtetito. nec ꝓprie de pñti vt pñs eſt. ſȝ ſolũ de futuro Secundo ſequit̉ q nõ eſt ꝓprie ſpes de malo. ſȝ tm̃ de bono. Tercio ſequit̉ q nõ de quolibet bono eſt ꝓprie ſpes ſed ſolum de futura beatitudine.

❡ Ad ſcdm rñdet̉ q duplex eſt ſpes. ſcȝ ſpes ſuffragiorꝝ q fit reſpcũ bea torꝝ. ⁊ ſpes pñie vel ꝓpe autoritatis q fit reſpcũ dei. vñ ſaluati non hñt ſpem nec etiã dãnati. ſed ſolũ hoĩes in eccl'a militãti ꝓpe hñt ſpem. ⁊ eti am aĩe i purgatorio exñtes. vñ illa ſpes q fit reſpcũ dei ẽ triplex ſcȝ ſpes venie ꝑ pctõrꝝ remiſſionẽ. de qua intelligit̉ lrã. ſpes grẽ ꝑ diuĩe grẽ ſuſ/ ceptionẽ. ⁊ ſpes glẽ p' ꝯſecutionẽ eternorꝝ gaudiorꝝ

❡ Ad terciũ dubiũ rñdetur q cõtritio ſic deſcribitur Contritio ẽ dolor volũtarie aſſumptus ꝑ pctis cum ꝓpoſito cõfitẽdi ⁊ ſatiſfaciendi. Et differũt ꝯtritio ⁊ attritio. nam attritio eſt qdã diſplicẽtia de pctõ com/ miſſo. ſȝ nõ eſt pfcã. Sed cõtritio eſt pfcã diſplicẽtia. vnde nõ quilibet dolor eſt ꝯtritio put ꝯtritio hic capit̉ imo nec quilibet dolor ꝓ pctis ẽ cõtritio Uñ duplex eſt dolor ꝓ pctis. quidã eſt naturalis. ⁊ ille non eſt meritorius qꝛ hoc ꝓcedit ex dictamĩe recte rõnis Alius ẽ voluntarius et actualis qui ꝓcedit ex voluntate libere aſſumente dolorem cum pro/ poſito confitendi ⁊ ſatiſfaciendi

❡ Ad quartũ rñdet̉ q ꝯfeſſio ſic deſcribit̉ ſcdm Auguſtinũ. Cõfeſſio ẽ ſermo ꝑ quẽ morbus latens ſpe venie aperitur Item ſic ſm Gregoriũ Cõfeſſio eſt pctõrꝝ detectio Sed ſm aliquos Cõfeſſio eſt aptiſſima co ram ſacerdote peccatorum declaratio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Ad quintū rn̄detur q̄ duplex eſt cōfeſſio quedam eſt mētalis q̄ fit ſoli deo. et illa ē de iure naturali Alia eſt vocalis q̄ fit hoī ex ore et illa ē de iure poſitiuo ſiue ordinato

¶ Ad ſextum et vltimū rn̄detur q̄ ſatiſfactio ſiue ſatiſfacē ſm Auguſtinū ſic deſcribitur Satiſfactio vel ſatiſfacē eſt cauſas pctōꝝ extinguere vel extirpare et eoꝝ ſuggeſtionib⁹ .i. malis inſtigatoib⁹ aditum .i. acceſſuꝫ nō indulgere. ſic q̄ hō habeat firmū ꝓpoſitū pctā ꝯfeſſa nūq̄ ꝯmittere neq̄ qua alia Et ſunt ptes ſatiſfactōis duplices. qr quedam ſunt pncipales et ſunt tres. ſcꝫ orō. ieiuniū. et elemoſyna. et qdā ſunt ſecūdarie et minus pncipales. vt ſunt peregrinatōes. vigilie caſtigatiōes. diſcipline et huiōi Et ille ptes ſecūdarie reducūtur ad pncipales nam omnia carnē affligentia reducuntur ad ieiunium. omnia vero ſpūalia ad orōnem. et opa miſericordie ad elemoſynam Finaliter ſciendum q̄ duplex eſt fuga ſcꝫ fuga fugiēdi. et fuga fugandi. et ſm hoc dr̄ a fugo as are. vel fugio is re. et vtrāq̄ fugam habebit penitens. habebit em̄ fugam fugandi pctā, et hoc p ꝯfeſſorē. Scdo habebit fugam fugēdi reſpectu pcti cōmittendi vel illius qd̄ poſſit ꝯmitti .i. habere firmū ꝓpoſitum amplius nō faciendi hoc pctm̄ nec aliqd̄ ſimile

vt pctā tua dimittantur tibi malefactorib⁹ tuis tibi facta indulge
Ut dimittaris aliis peccata remitte
hoib⁹ emendabis hoies ipm offendiſſe confiteris
Hiſq̄ ſatiſfacias quos te leſiſſe fateris

¶ In iſta pticula oñdit autor q̄ ſunt neccāria penitēti reſpcū primi Et ponit duas doctrīas dicēs q̄ tu pctōr q̄ facis vel facē vis pniam dēs remittē aliis q̄ tibi malefecerūt Scda doctrīa ē q̄ ſatiſfacies ill' qb⁹ tu malefeciſti

Circa textum dubitatur
- Primo quid ſit peccatum
- Scdo q̄ ſit drā inter pctm̄ et delictum
- Tercio a quo et vbi incepit pctm̄
- Quarto qualiter homo cecidit in pctm̄.
- Quinto vtꝝ damnati in inferno pn̄t peccare
- Sexto quare debemus remittere malefactoribus noſtris peccatum

¶ Ad pmū dubiū rn̄detur q̄ pctm̄ ſm Auguſtinū ſic deſcribitur Pctm̄ eſt volūtas retinēdi vel cōſequendi qd̄ iuſticia vetat Uel ſm eundem Peccatum eſt ſpreto naturali bono et immutabili. reb⁹ mutabilib⁹ adherere Uel ſm eundem Pctm̄ eſt omne dcm̄ vel factum vel concupitū cōtra legem dei Item ſm Ambro. Pctm̄ eſt puaricatio legis diuine et inobediētia pceptoꝝ dei. Ex iſtis diffinitioibus ſequitur Primo q̄ pctm̄ prin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

cipaliter eſt in voluntate mala vel ex ea' ꝓcedit ⁊c̃ voluntariũ. Vñ dicit Seneca ꝙ omne pctm̃ eſt actio voluntaria. Secundo ſequitur ꝙ pctm̃ eſt contra iuſticia ex eo ꝙ pnia ꝓcedit ex dictamie iuſticie Tercio ſequitur ꝙ iuſte peccator ꝓ pcti s meretur penas qꝛ nullus eſt ꝓprie ⁊ iuſte puniẽdus niſi pro actione mala nec etiã premiãdus niſi ꝓ actõe bona. Quarto ſeqtur ꝙ omne pctm̃ ſit contra legem vel precepta dei Quinto ſequitur ꝙ in omni peccato et precipue mortali eſt dimiſſio dei ⁊ adheſio rerum mutabilium.

¶ Ad ſecundum rñdetur ꝙ pctm̃ duobus modis committitur ſcꝫ faciendo malũ et dimittendo bonum ⁊ p̃mũ ꝓprie dicit pctm̃ ſm̃ vero delictũ quaſi derelictũ Alia differentia eſt quia delictum eſt ignorãter ↄmiſſum Sed pctm̃ eſt ſcienter ↄmiſſum Iſta tamẽ drã non obſtante vnum ſepe ponitur pro reliqua.

¶ Ad terciũ rñdet ſcdm̃ mgrm̃ ſentẽtiaꝝ libro ſecũdo ꝙ pctm̃ originem ⁊ cauſam ſui traxit ex bono qꝛ añ p̃mũ pctm̃ nõ erat aliquod malum Et hoc probat ſic qꝛ cum peccatum originem ⁊ cãm non habuit hoc fuit ex bono aut ex malo qꝛ ante pctm̃ non erat aliquod malũ vnde orietur ergo ortum eſt ex bono ſcꝫ ab angelo qꝛ angelus ſcꝫ lucifer ãte pctm̃ nõ erat niſi bona creatura vel creatura dei Ex quo etiã patet vbi incepit qꝛ incepit in celo vbi ſummus angelus ⁊ primus ſcꝫ lucifer fuit qui primum peccatum commiſit extollendo ſe dixit ponam ſedem meam in aquilone et ſimilis ero altiſſimo

¶ Ad quartũ rñdet ꝙ hõ cecidit in peccatũ diabolo ſuggerente carne delectãt ⁊ aĩa conſentiente Vñ aĩa cõſentiens committẽdo inobediẽtiam totam naturam humanam corrupit vt habetur. Geñ iij ca.

¶ Ad quintũ rñdet ꝙ damnati nõ pñt peccare qꝛ nõ pñt aliquid mereri qꝛ nullus meretur niſi in hac vita Nec etiam ſaluati peccare poſſent Et ſi dicatur ꝙ angeli prius peccauerunt ⁊ ceciderunt vt ptꝫ de lucifero ergo videtur ꝙ adhuc poterint peccare ⁊ ſimiliter ſancti Ad hoc rñdet negãdo conſequentiam qꝛ angeli iam ſunt ita confirmati in charitate chriſti ꝙ nõ pñt velle malum vel voluntatẽ in malũ vertere et ſic pariformiter dicendum ẽ de ſanctis.

¶ Ad ſextum reſpondet ꝙ nos debemus aliis remittere mala nobis illata vt deus remittat nobis peccata ⁊ petimus in oratiõe dñicali qñ dicimus Dimitte nobis debita nrã ſicut et nos dimittimus ⁊c̃. nã ſi nõ dimittimus debitoribus nr̃is tunc petimus iudicium noſtrũ qꝛ tunc petimus ꝙ deus non dimittat nobis debita noſtra et ergo errant qui volũt orõnem dominicalem corripere ⁊ meliorare dicentes Dimitte nobis debita nrã melius q̃ꝫ nos dimittimus debitoribus noſtris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

contemne delicias carnis illicitas .i. viſiones vanas
Sperne voluptates. ludos. ſpectacula mundi
de relinque malum ſocium ſtrepitum
Deſere conſortem prauum. populiqꝫ tumultum
occultas orōnes miſericordie diligito
Secretaſqꝫ preces et opus pietatis amato.

¶ In iſta pte autor oñdit q̄ ſunt vtilia confitenti ⁊ penitenti. ⁊ p̄mo q̄ ſunt fugiēda ab eo. ſcd̓o q̄ ſunt acceptāda. ibi Secretaſqꝫ p̄ces. et dicit tu penitēs debes ſpernere voluptates ludo ⁊ publica ſpectacula mundi ⁊ malū ſociū ⁊ tumultum populi. tūc ibi Secretaſqꝫ p̄ces. d̓t ꝙ tu penitens debes amare ſecretas p̄ces ⁊ opa pietatis

Circa textum dubitatur

Primo quare voluptas ſit ſpernenda.
Secundo quare ludi ſunt ſpernendi. ⁊ vtrum impediat penitentiam.
Tercio que ſunt ſeruanda circa ludos
Quarto quare ſpectacula mūdi ſunt ſpernēda
Quinto quare penitēs debet fugere malū ſociū
Sexto quid nocet penitēti tumultus populi

¶ Ad p̄mum dubium d̓r ꝙ voluptas multis modis eſt ſpernenda a quolibet hoīe ⁊ p̄cipue penitēti. Primo q̄r nocet naturalibus. quia d̓t Boetius. ij de ꝯſolatōe phīe. paucis em̄ ac mimis natura contenta eſt Et ideo cōmuniter d̓r ꝙ gula plures hoīes interficit q̄ꝫ gladiꝰ, propter hec q̄r ſequi videmꝰ ex gula ⁊ voluptatibꝰ graues ⁊ mirabiles infirmitates. Scd̓o nocet voluptas quātum ad deum. q̄r cum ſit pctm̄ mortale eſt ꝯtra p̄ceptum. Tercio nocet quantum ad aīam q̄r grauia pctā inde ſequi ſolēt. vt accidia. luxuria ⁊ huiōi. Quarto nocet ꝓxio q̄r pauperem priuat nutrimētis poſſunt em̄ illa ſuperflua dari paupibꝰ ad eorum nutrimentum

¶ Ad ſcd̓m rn̄det ꝙ duplex eſt ludus ſcꝫ. diuinꝰ. vt ludus organoꝝ ⁊ cantus eccl̓e q̊bus diuinū officiū peragitur Alius eſt ludus non diuinus ſꝫ magis ſecularis. ⁊ ille eſt duplex ⁊ quidā eſt lucrās pecuniaꝝ vel reꝝ vt ludus taxilloꝝ alearū. ⁊ globorū. ⁊ iſte ludus lucrans eſt duplex q̄r q̊dam cōmittitur fortune. vt ludus taxilloꝝ. ⁊ q̊dam eſt qui regit̄ ꝑ intellectū humanū vt eſt ludus ſcacoꝝ Alius eſt ludus non lucrans ⁊ iſte etiam duplex. q̄r quidam fit ꝓpter deductionē tpis vt in inſtrumētis muſicalibus. q̊dem fit ꝓpter vanam gloriam. vt ludus theatralis ludus lanceaꝝ. ⁊ iſti ludi theatrales ſunt ꝓhibiti Silr̓ lucratiui pecuniaꝝ vel rerum. ac etiam. illi ludi qui ꝯmittūtur fortune Admittūtur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

tamē ſm leges aliq̈ ludi lucratiui. ſi fiāt ꝓ cōmeſtibilibus dūmodo fiant ad modicam ſummam. ⁊ nō ducant in ɔſuetudinem. Vn̄ ludi theatrales ſunt ꝓhibiti. vt ſunt lucratōes publice. torneamenta. haſtiludia. vel huiōi Primo q2 fiūt male ⁊ indebite ſcȝ cū pctīs Scdo q2 fiūt malo fine ſcȝ ꝓpter vanā gl'am ⁊ laudē mūdi. Tercio q2 multa mala inde ſequunt ſcȝ homicidia. ire. inuidie. ſupbie ⁊ huiōi Ex q̄ ſequit ꝙ ludi ſunt ſpernēdi a penitēte. etiā ꝙ ludi impediūt pniam q2 auertūt hoīes a cōtritiōe cordis q̄ eſt maxime necāria penitēti. ⁊ ergo ludi moderati q̄ non variarēt mentē penitētis ſȝ fierēt ſolū ad refocillatōem vel recreationē ſpirituum vitalium pn̄t fieri

¶ Ad terciū rn̄det ꝙ tria ſunt cauēda i ludo Primū ē ꝙ nō fiat cū ꝟbis turpibꝰ l' nociuis. q2 ſi fieret circa ꝟba l' fcā mortalia tūc eēt pctūm mortale Scdm ē ꝙ in huiōi ludis nō fiat ītima delcātio q̄ ludētē a deo auertēt ſeu a ꝓpoſito penitēdi Terciū ꝙ ludꝰ ɔgruat ꝑſone loco ⁊ tꝑi q2 ſi alias eēt veīale pctm̄ ꝓpter circūſtātias aggrauātes fieret mortale

¶ Ad quatū rn̄det ꝙ iō ſpectacula mūdi ſunt ſpernēda. q2 in ſe mala ſunt vt dcm̄ eſt in ſcdo dubio. etiā inducūt circūſtātes ad lapſum. ſcȝ ad laſciuiā vl' crudelitatē. cui circūſtantes vident ɔſentire

¶ Ad q̇ntum rn̄det ꝙ q̇libet ⁊ ſpēalit' penitēs debet dimittē malū ſocium ⁊ hoc iō q2 malꝰ ſociꝰ ꝑ malas ſuggeſtiōes inducit aliū ad peccandū frequēter qd̄ nō facēt ſi careret illo malo ſocio Et ꝑ oppoſitū q̇libȝ debȝ habē bonū ſociū cui ſua ſecreta reuelet q̄ retrahat eū a vitijs vt vult Boetius in libro de diſciplina ſcholariū Etiā docet hoc pſal. Cum ſcō ſcūs eris cum ꝑuerſo peruerteris

¶ Ad ſextū rn̄det ꝙ tumultꝰ ⁊ ſtrepitꝰ ꝑpuli nocēt penitēti q2 remouent ipſum a pnia q2 vt vult phs in de ſenſu ⁊ ſenſato motus maiores expellunt minores ergo motꝰ vel ſtrepitꝰ ꝑpuli exteriores excludunt motus interiores ſcȝ penitentie ⁊ deuotionis

.i. cuncta delicta defleat purus dolor de pctīs
Omnia peccata plangit contritio vera
.i. iq̇rens lōgitudīes pctōꝝ q̇bꝰ in q̇bꝰ in q̇bꝰ tꝑibꝰ cum q̇bꝰ mēbris
Scrutans etates ſenſus loca tempora membra
deflens .i. pctā prius fcā nō hn̄s ꝓpoſitū facē .i. q̄ deberēt fieri
Deplorans acta nolens committere flenda
defleas pctā oblita cū pctīs factis pctīs neglectis
Plangas amiſſa cum cōmiſſis et omiſſis
ſcȝ plangas .i. ꝓximū tuū defraudaſti
Offenſaqȝ dei ꝙ fratrem damnificaſti

¶ In iſta pte ſpēaliter determiat de ꝯtritio ē. ⁊ diuidit̄. naȝ pͥmo oñdit in gn̄ali qͦd debem⁹ deplāgere in ꝯtritōe. Scđo quas circūſtātias debem⁹ aduertē circa pctm̄ in ꝯtritōe ibi. Scrutās etates. Tercio oñdit in ſpleāli de qͦb⁹ ſit hn̄da ꝯtritio ibi Deplorās acta Sȝ legant̄ ptes ſil̄. Et dt̄ pͥmo ſic. ꝙ hn̄s verā ꝯtritionē de pctīs ſiue ſ͛a ꝯtritio debet deplāgere oīa pctā ſil̄. ⁊ inqͬrere etates hoc eſt qͣȝdiu hō ſtetit in pctīs. ⁊ ſenſus cū qͦb⁹ peccauit. ⁊ loca in qͦb⁹ peccauit. ⁊ tpa in qͦb⁹ tpib⁹. ⁊ mēbra quibus pctā ppetrata ſunt. ⁊ debet velle ampli⁹ nō ꝯmittē ea. ⁊ debet deplāgere ea pctā q̄ ſunt lapſa de memoria ⁊ pctā ꝯmiſſiōis ⁊ omiſſiōis et ꝙ ſepe deū offendit p pctā, ⁊ ꝙ dāna primo intulit

Circa textum dubitatur

- Primo quis poſſit facere contritionem
- Secundo quare magis delet̄ peccatum p contritionem qͣȝ per alium actum aīe
- Tercio vtꝝ p quolibȝ pctō debeat eſſe contritio
- Quarto quare cōtritio debeat deplāgere oīa ſil̄.
- Quinto quare illa q̄ ponuntur in lrā hic ſcȝ etates ſenſus. ⁊c̄. ſunt perſcrutanda
- Sexto q̄ pctā dn̄r amiſſa q̄ omiſſa ⁊ q̄ ꝯmiſſa.

¶ Ad pͥmū rn̄det̄ ꝙ in ꝯtritione ſunt tria tenenda ſm ſcm̄ Thomam ſcȝ actus doloris. forma grē eliciētis in actū. ⁊ effect⁹ meriti ſufficiētis ppter defectū pͥmi ꝯtritio non eſt in bonis. qꝛ in eis nō ē actus doloris ppter defectum ſcđi ꝯtritio non eſt in damnatis. qꝛ in eis non eſt forma gratie, ppter defectum tercij ꝯtritio non eſt in purgatorio. qꝛ aīe in purgatorio nō ſunt in ſtatu merēdi. ex quo ſequit̄ rn̄ſio ad dubiū ſcȝ ꝙ contritio ſit ſolum in hoibus pn̄tis vite

¶ Ad ſcđm rn̄det̄ ꝙ hec eſt rō. qꝛ in omni pctō eſt delectatio vel ꝯplacētia trahens hoiem a deo. ⁊ qꝛ ꝯtraria ꝯtrarijs curātur. ergo actus dolens pctm̄ debet facere pn̄iam vel diſplicentiam peccatoꝝ trahentem ad deum. ⁊ ſic eſt in contritione. ergo magis per cōtritionem qͣȝ per alium actum anime deletur peccatum

¶ Ad tercium rn̄det̄ ꝙ triplex eſt pctm̄ ſcȝ originale veniale. ⁊ mortale Pro pctō originali nō oportet fieri contritio. quia p ꝯtritionem nō delet̄ ſed p baptiſmum Nec pro pctō veniali debet fieri niſi vna gn̄alis cōtritio ſi nō ſit nimis ductum in ꝯſuetudinem. vel nō habeat circumſtātias aggrauātes Sed p pctō mortali debet fieri pfcā pn̄ia ⁊ ſpēalis confeſſio quo ad oēs ptes penitentie

¶ Ad qͣrtū rn̄det̄ ꝙ hoc ē veꝝ qꝛ oipotēs deus nō dimittit vnū pctm̄ mortale abſqȝ ali o. ⁊ de iſto videbit̄ poſtea Unde metriſta dt̄. Larga dei pietas veniā nō dimidiabit Aut nihil aut totum te lachrymante dabit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Ad quintũ rñdeꝛ ꝙ iſta ſcʒ etates ſenſus ⁊c̃. ſunt ꝑſcrutãda q̄ꝛ aggra uant pctã. vt diceꝛ ibi Aggrauat ordo locus

¶ Ad ſextũ rñdeꝛ ꝙ duplex diſtinguiꝛ pctm̃ ſcʒ ꝯmiſſiõis q̄ pctõꝛ ma lum ꝯmiſit. ⁊ omiſſiõis quo hõ dimiſit bonũ ad qd̉ tenebaꝛ. ⁊ vtrumqʒ p̄t diſtingui. q̄ꝛ qd̉dam eſt amiſſum. i. deletũ a memoria de quo debet fie ri contritio ⁊ cõfeſſio in gñali. aliud ẽ in mẽoria de quo debet fieri cõtri tio ⁊ confeſſio in ſpẽali Nota in ſequentia

ꝙ ꝯfitẽs nõ mentiaꝛ ꝙ nõ diuidat tua mundo corde

Vera ſit integra ſit et ſit confeſſio munda

velox cum ſpe aſſidua cum humilitate volũtaria manifeſta

Sit cita. firma. frequẽs. humilis. ſpontanea nuda

de ꝓprijs pctis plena cũ ꝯtritõe. i. tarda in ꝓlatõe ſine fraude

Propria. diſcreta. lachrymoſa. maroſa. fidelis.

¶ In iſta ꝑte autor ſpẽaliter determĩat de ꝯfeſſiõe ⁊ diuidiꝛ in ſex ꝑtes In ꝓma oñdit quales debet eſſe ꝯfeſſio In ſcd̉a q̄bus medijs debet fieri cõfeſſio. In tercia cui debet fieri. In quarta determĩat de q̄b⁹ pctis debet fieri ꝯfeſſio In q̄nta q̄ ſunt circũſtãtie aggrauãtes pctã. In ſexta oñdit quõ imponẽda ſit pnia ꝯfitenti. ꝑtes patebũt. Dicit ꝓmo ſic ꝙ ꝯfeſſio debet eſſe vera ⁊ integra. pura. mũda velox ſubitanea ꝓpter periculum mortis. firma. frequẽs. humilis. ſpontanea. i. volũtaria. nuda. i. mani feſta. ꝓpria. i. de ꝓprijs pctis cũ diſcretõe. lachrymoſa. i. doloroſa. mo roſa. i. tarda in ꝓlatione. ⁊ fidelis. i. verax

Circa textum dubitatur

- Primo quando debet fieri confeſſio
- Secundo quid prodeſt confeſſio gñalis.
- Tercio in q̄bus caſibus iterãda ſit confeſſio
- Quarto vtꝝ confeſſio p̄t dimidiari
- Quinto vtꝝ ne vnus confeſſoꝛ p̄t audire con feſſionem ⁊ alter aſoluere
- Sexto que ſit ratio illoꝝ q̄ ponunꝛ in textu

¶ Ad primum dubium rñdeꝛ ꝙ ſcd̉m iura ⁊ ex ſtatuto mr̄is eccl̉e. qui libet qui ꝑuenit ad annos diſcretõis debet ad minus ſemel in anno ſcʒ in paſcha confiteri omnia pctã ſua ꝓprio ſacerdoti ⁊ cõicare niſi forte ad tempus abſtineat de conſilio ſui ſacerdotis. ſunt tamen ſex caſus in quibus ſcd̉m doctores tenetur ſtatim quis confiteri peccatum mortale Primus eſt quando aliquis timet poſtea non habere oportunitatem cõ fitendi Secũdus eſt qñ quis eſt ꝯſtitut⁹ in articulo mortis. Tercius eſt quãdo quis ſe exponit actui periculoſo ad mortem vt in bello vel in nauigatiõibus Quartus eſt quando quis debet ꝯmunicari. Quintus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

quãdo quis debet miſtrare ſacramentum aliqđ Sextus eſt qñ quis de
bet facere actũ ſolemnem in eccl'a legẽ euãgeliũ vel epiſtolã ſolemniter
q: immundus non debet eſſe preco.i.nuncius verbi dei

¶ Ad ſecũdum rñdet̃ q̄ confeſſio gñalis valet ad tria Primo ad re-
miſſionẽ pctõꝝ venialiũ vñ licet ſm mgr̃m ſniaꝝ.li.iiij Peccã venialia
cõfiteri quis debeat.⁊ ſpecialiter illa que ſunt frequenter iterata tamen
nõ eſt neccãriũ in ſpeciali de omnib⁹ cõfiteri cum ſint infinita ſed ꝑ eis
debet fieri cõfeſſio gñalis Secundo valet confeſſio gñalis ad remiſſio
nẽ pctõꝝ a mẽoria lapſoꝝ quãuis etiã ſint mortalia ſi non habẽt̃ i me
moria Si tamẽ poſtea redirent ad mẽoriam deberent dici in ſpeciali.
Tercio valet ad inſtructionẽ rudium vt ſciant diſcernere inter diuerſa
peccã quia alas rudes facta non reputarent peccã

¶ Ad tercium reſpondet̃ q̄ ↄfeſſio pctõꝝ ꝓus in ſex caſib⁹ ẽ iteranda
Primus eſt qñ ↄfeſſor cui peccõr ↄfeſſus eſt.eſt fatuus vel imperitus
Secũdus caſus eſt ſi penitens contempſerit ſatiſfactionem ſibi iniũc
tam vel ſi oblitus ẽ eã ſi tñ eã ſciret ⁊ adhuc implere vellet non oporte-
ret de nouo ↄfiteri. Tercius caſus eſt ſi ↄfeſſor non haberet abſoluẽdi
autoritatem ⁊ mittat eum ad ſuperiorem tunc ſuperior exigat oportet
eum de nouo ↄfiteri Quartus caſus eſt qñ quis ficte venit ad confeſſ
ionem ſine ꝑpoſito abſtinendi ſ3 cum ꝑpoſito pctm̃ i terũ cõmittendi
Quintus eſt quãdo aliquis dimidiat confeſſionem omittẽs ſciẽter ali
qđ pctm̃ mortale Sextus eſt quãdo quis dubitat de confeſſione an fe
cit ↄfeſſionem alicuius peccati mortalis

¶ Ad quartum rñdetur q̄ nõ vñ habemus ſimile in medicina corpa
li nam ſicut ad ſanitatem corpis medicus nõ ſolnm cognoſcit vnum
morbũ ſ3 omnes ⁊ totam diſpoſitionẽ ⁊ complexionem infirmi q: ali-
as poſſet pro vna parte corpis dare talem medicinã q̄ pro alia pte cor
rumperet̃ ſicut ꝑ vna ſanaret̃ ⁊ hoc venit ꝑpter diuerſitatẽ morbi Sic
pariform iter eſt de medico ſpũali id eſt de confeſſore qui debet oĩa pctã
ſil'ſcire q: alias poſſet dare remedium cõtra vnũ pctm̃ qđ non valeret
ad aliud ſed magis fortificaret Etiam ſicut ex vno morbo ita bene mo
ritur homo ſicut ex multis Sic etiam ita bene condemnatur aĩa pro v
no peccato mortali ſicut pro multis

¶ Ad quintum rñdetur ſm Guilhelmum q̄ vn⁹ ↄfeſſor nõ dẽt audi
re confeſſionẽ ⁊ alter abſoluere q: ſacrm̃ nõ ẽ diuidendũ Vñ nõ pt be
ne dare remediũ de vulnẽ l' morbo ſibi ignoto licet alteri ſit notu3

¶ Ad ſextum rñdet̃ q̄ ↄfeſſio deb3 eẽ vera ita q̄ homo nõ mẽtiat̃ ⁊ ſi-
bi nõ aſcribat pctm̃ qđ non fecit nec etiam minus dicat q̄3 fecit.
Secunda debet eſſe integra vt patuit in dubio precedenti, Tercio de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

bet esse mūda. ꝙ fiat puro ⁊ mundo corde. qꝛ ꝯtraria contrarijs curant Quarto debet esse velox. id est statim cū homo peccauit. qꝛ quāto diuti us vulnus manet sine remedio. tanto magis fit putridū. Quinto debet esse firma. id est cū firma spe de remissione peccatoꝝ vel firma id est for tis. sic ꝙ homo nō redeat statim ad peccatū Sexto debet esse freqns. qꝛ quotiens quis cadit. totiens debet resurgere peccatoꝛ Septio debet esse spontanea. qꝛ peccatū fuit voluntariū Octauo debet esse nuda. qꝛ quan to magis nude vulnus oñdit medico. tāto melius remediū pt apponere Nono debet esse de pprijs pctis id est nō de pctis alioꝝ. Decimo debet esse discreta. sic ꝙ homo discrete dicat circūstantias peccatoꝝ. Undecio debet esse lachrymosa. id est cōtritione vt prius patuit. Duodecimo de bet esse morosa. id est tarda. sic ꝙ confessoꝛ non defraudetur per celerita tem verborum Decimotercio debet esse fidelis. id est cum fide christiana vt dicetur ibi. In primis querat. Et istud idem patet in his versibus Sit simplex humilis cōfessio pura fidelis. Uera frequens nuda discre ta libens verecunda. Integra secreta. lachrymabilis accelerata Fortis ⁊ accusans ⁊ sit parere parata

.i. pniam agas pfcē veraciter peccatorum
Peniteas plene si vere peniteat te
.s. nō ꝯfitē .i. nunciū p nō ⁊. i. lrās ꝯfitē in ppa psona
Non per legatum nec per breue. sed refer ipse
sacerdoti ꝯdolēti magis intelligēti enarra. i. melius viuēti
Compatienti plus sapienti dic meliori
diuersis sacerdotibus vtile est scʒ tibi pctā tua
Presbyteris multis pdest si confitearis
pñtia sacerdotis absit manifesta socio tuo.
Copia presbyteri si desit pande sodali
tui p sicut .i. vulnera tue taliter pctā manifestes
Corpis vt maculas anime fit crimie pandas.

¶ In ista parte ostendit quibus medijs debeat fieri confessio. dicens ꝙ tu peccatoꝛ debes plenarie penitere de omnibus peccatis ⁊ non debes re uelare peccata per aliquem nuncium vel per litteras. sed proprio ore de bes confiteri. tunc ibi compatienti. dicit ꝙ cōfessio debet fieri sacerdoti compatiēti ⁊ intelligēti ⁊ bene viuenti. ⁊ dicit vltra ꝙ expedit pro salu te anime multis presbyteris cōfiteri. ⁊ si deficiat sacerdos nec possit ac quiri aliquis. tunc confessio pt fieri socio Etiā tu debes menifestare cri mina cordis sicut vulnera corporis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Circa textum dubitatur

- Primo vtꝝ ꝯfeſſio valeat ꝑ nūcium vl' ꝑ lrām
- Sc̄do quare hō dēt ꝯfiteri ſacerdoti.
- Tercio quare debet fieri ſacerdoti compatienti.
- Quarto ōreqs pt confiteri alteri ſacerdoti q̄ȝ ſuo proprio curato
- Quinto vtrū aliquis pt confiteri laico
- Sexto quō intelligenda ſit lrā corpis vt maculas

¶ Ad primum dubiū rn̄detur ſm Thomam ꝑ hec ꝟba ꝙ ꝯfeſſio fcā ꝑ nunciū vel ꝑ lrām licet ſit quoddā bonum opus et meritoriū tamen in quantū eſt ſacramētum non debet ſic fieri q2 determinatā h3 materiā ſc3 actū ſermonis ꝗ cōſcia hoīs manifeſtari conſueuit

¶ Ad ſecundum rn̄det ꝙ ideo cōfeſſio dēt fieri ſacerdoti q2 ſacerdotes pn̄t pctōrem abſoluere a peccatis ex ꝗ eis cōmiſſe ſunt claues eccleſie

¶ Ad terciū rn̄detur ꝙ pctōr dēt fieri ſacerdoti compatienti q2 compaſſio ſacerdotis inducit pctōrē ad deuotionē ⁊ facit ne pctōr terreatur et ſic propter terrorem omittit aliquod pctm̄ mortale Et debet cōfiteri ſapiēti.i.intelligenti pctā ⁊ grauitates pctōꝝ q2 medicus neſcꝰ non pt bene dare remedium egroto Etiam dēt ꝯfiteri ſacerdoti bono ⁊ bene viuēti q2 mali et iniuſti confeſſores ſunt ceci ⁊ ductores cecoꝝ ⁊ ſic ex vtraq3 ꝑte in foueā eterne dānatōis cadūt vt ſolet etiā dici in his metris Si cecus cecū conat̄,ducē cecū. In foueā ductor pmꝰ cadit inde ſecutor

¶ Ad quartū rn̄detur ſm Hoſtienſem ꝙ decē ſunt caſus quibus aliqs pt confiteri alteri q̄ȝ ſuo ꝓpo preſbytro ¶ Primꝰ ē qn̄ ꝓpus curatus ē iperitꝰ ſic ꝙ nō pt ſane ꝯſulē ſuo parrochiano petēda ē tn̄ licētia quā ſi nō obtinuerit nō obſtat ¶ Secūdꝰ caſus ē qn̄ quis trāſtulit domū vel habitationē ad aliā parrochiam vel ſi habet domū in alia parrochia ¶ Tercıꝰ qn̄ quis ē vagabūdus vel peregrinꝰ rōne negociationis vel deuotiōis.dt Guilhelmꝰ ꝙ talis dēt hrē licentiā a ſuis ſuꝑiorıbꝰ ad ſic eundū ¶ Quartus eſt rōne delicti vt ſi delictum fuerit perpetratum in alia ꝓchia ¶ Quītꝰ eſt rōne ſtudij vt cū ſcolaris trāſtulit ſe ad aliū locum nō tn̄ debet ibi recipe ordines niſi de licentia ſui epi

¶ Sextus ē rōne neceſſitatis vt in articulo mortis ¶ Septimus qn̄ qs h3 ſpē ꝙ ſuus curatꝰ hoc ꝓ grato habebit non tn̄ eſt abſolutus niſi curatus ſuus dederit ei cōſenſum vel licētiam ¶ Octauꝰ ſi curatus ſit hēticus vel ſciſmaticus vel maiori excōicatiōe excōicatꝰ ¶ Nonꝰ quādo quis ē infra annos diſcretionis ¶ Decimꝰ ē ꝑpter ſpeciale ꝓuilegium a papa.archiepō vel epō conceſſum

¶ Ad quintū rn̄detur ꝙ quis pt confiteri laico tpe neceſſitatis dicunt tn̄ aliqui ꝙ ſufficiat ſoli deo confiteri tempore neceſſitatis cum propo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

ſito ⁊ voluntate cõfitendi ſacerdoti ſi poſſit habere

¶ Ad ſextū rñdet̄ q̄ lrā iſta p̄t dupl'r intelligi Uno mō tu debes mani feſtare crimia cordis ſicut vulnera corpis.i.ſicut vulnera corpis oſten dunt̄ medico.ita pctā q̄ pncipal'r ſunt i corde oñdent̄ p̄ſbytero.hec ſnia magis ꝯcordat lrē. Alio mō ſic.tu dēs manifeſtare pctā cordis ⁊ pctā corpis.qꝛ inter pctā quedam ſunt in corpe ⁊ quedaꝫ in anima.⁊ iſta ſen tentia concordat cum ſententia ſequenti.

Pctā carnalia flā iuramēta .i.gula iniuſta acq̄ſitio luxuria
Carnea ſunt periuria crapula furta libido
in corde occultata eſt inuida ſupbia iracūdia auaricia
Mente latet liuor odium rumor ira cupido

¶ In iſta pte oñdit de q̄b⁹ pctis fieri debet ꝯfeſſio.⁊ pmo i gnāli oñdē do q̄ ſunt pctā corpis ⁊ q̄ aie.ſcdo oñdit ppoſitū de q̄b⁹ debꝫ ſpeāl'r fieri ꝯfeſſio.ibi Precipue teſtes Dicit pmo ſic.q̄ piuriū.gula.furtū luxuria ſunt pctā carnis.ſꝫ odiū.liuor.ſupbia.ira.cupido ſunt pctā mentis.qꝛ nō fiūt carne vel corpe ad extra ſꝫ remanēt in aīa

	Primo q̄ pctā dñr carnalia ⁊ q̄ mentalia
	Secundo quid ſit periurium
	Tercio an omne iuramentum ſit malum
Circa textū dubitatur	Quarto vtꝝ iuramētū ad faciēdū malū ſit obſuādū
	Quinto vtrum aliquis iurās per cautelam ⁊ alium decipiens ſit periurus
	Sexto vtrum littera in ſe ſit vera

¶ Ad pmū dubiū rñdet̄ q̄ licet oē pctm̄ ſit radicalit̄ ⁊ pncipal'r in aīa tñ quedā dñr carnalia iō qꝛ fiūt cardinalit̄ ad extra vel p opatōes ex tri ſecas.alia xo dñr mentalia q̄ non fiūt mediāte corpe vel carne ex trinſe cus.ſed ad intra remanent in aīa

¶ Ad ſcdm rñdet̄ ſm mgrm̄ ſniaꝝ.q̄ piuriū ſic deſcribit̄ Periuriū eſt mendaciū iuramēto firmatū Uñ ſm Hiero.in iureiurādo debēt eē tria ſcꝫ veritas.iudiciū.⁊ iuſticia.⁊ ſi iſta defecerit nō erit iuſiurandū ſꝫ piu riū.⁊ differūt mendaciū ⁊ piuriū ſicut ſuperi⁹ ⁊ inferius qꝛ mēdaciū eſt ſupius ad piuriū Uñ mēdaciū ſic deſcribit̄ p Auguſtinū Mēdaciū ē falſa vocis ſignificatio cū intentōe fallendi.

¶ Ad terciū rñdet̄ ſm mgrm̄ ſniaꝝ.q̄ iuramētū qñqꝫ eſt bonū ⁊ qñqꝫ malū eſt Uñ ſponte ⁊ ſine nccitate iurare vel falſum iurare eſt grande pctm̄.ſꝫ ex nccitate ſcꝫ ad aſſentiendū innocentibus vel ad federa pacis cōfirmāda nō eſt malū Uñ Aug⁹. Juramentū eſt faciendum cū pigri ſunt hoīes ad credendum illud qd̄ eis ſit vtile

¶ Ad quartum rñdetur ꝙ iuramentũ trãſiens in peiorem exitũ poti-
us eſt mutãdum ꝙ̃ implẽdum. qꝛ dt Iſidorꝰ. in malis ꝓmiſſis reſcin-
de fidẽ in turpi voto muta decretũ. qđ incaute vouiſti nõ facias impie-
tatis eſt ꝓmiſſio que ſcelere impletur

¶ Ad quintũ rñdet̃ ſm mgr̃m ſentẽtiaꝝ dicentẽ. Quacũqꝫ arte ꝟboꝝ
q̇s iurat deꝰ tñ q̇ ꝯſcie ꝟboꝝ eſt teſtis hoc ita accipiat ſicut ille intelligit
cui ille iurat ⁊ ſubdit. dupl'r aliq̇s reus fuit. q̇ deceptorie iurat. qꝛ no-
mẽ dei in vanũ aſſumit ⁊ ꝓximũ in dolo capit

¶ Ad ſextũ rñdet̃ ꝙ licet libido ꝓprie ꝯſiſtit in affectu. tñ in ꝓpoſito
capit̃ ꝑ actu extrinſeco luxurie. ⁊ licet liuor ⁊ odiũ ſint ſynonima p̄t tũ
hic liuor accipi vt ẽ inuidia trãſiẽs. ⁊ ꝑ cupidinẽ intelligit̃ auaricia mẽ
talis. ſꝫ ꝑ furtũ intelligit̃ auaricia extrinſeca ſcꝫ mala acq̇ſitio

ſpẽaliter .i. ſeptẽ ꝑncipales morbos. i. ꝯfitearis ꝑncipales
Precipue peſtes ſeptem memores capitales
tm̃ riuulos ꝯfitẽ a' pctis ꝑncipalibꝰ manãtes
Non ſolũ fontes ſed riuulos inde fluentes
pctõ ꝑncipali. pctm̃ fluẽs. ex ꝑnci. plus interdũ .i. nocens
Fonte ſuo riuus magis eſt qñqꝫ nociuus
ꝓ qꝛ luxuria quã fecit loth cũ filiabꝰ .i. maior. ſ. ſua ꝙ̃ habuit ex vino
Unde loth inceſtus peior fuit ebrietate
pro et .ſ. fuit peior interfectio abel frĩs ſui iracundia
Atqꝫ cayn grauior cedes fraterna furore

¶ In iſta ꝑte oñdit autor de q̇bꝰ pctis ſpẽaliter debeat fieri ꝯfeſſio ⁊ di
uidit̃ in tres ꝑtes In ꝑma facit qđ dcm̃ eſt In ſcđa enumerat pctã mor
talia ibi. Culpaꝝ fontes In tercia oñdit quõ debet fieri ꝯfeſſio de pctis
venialibꝰ ibi Cũqꝫ ſigillatim Dicit ꝑmo ſic. ꝙ ꝯfeſſio ſpẽaliter debet fie-
ri de pctis mortalibꝰ ſiue ſeptẽ capitalibꝰ. ⁊ nõ ſolũ de illis ſꝫ de oĩbꝰ in-
de ꝓueniẽtibꝰ. qꝛ riuulus qñqꝫ ẽ magis nociuus ſuo fonte. ⁊ hoc decla-
rat exẽplariter Uñ inceſtus loth peior fuit ꝙ̃ ſua ebrietas Et interfec-
tio ipſiꝰ Abel quã cõmiſit Cayn peior fuit furore ipſius cayn

Circa textum dubitatur
- Primo q̃re pctã mortalia dñr peſtes capitales.
- Secũdo vtꝝ pctm̃ naſcat̃ vel deſcẽdat ab alio
- Tercio quõ pctm̃ vnum deſcẽdit ab alio
- Quarto an interficiens aliquem in ebrietate ex-
cuſatur per ebrietatem
- Quinto vbi habetur ꝑmũ exemplũ quo ꝓbat
- Sexto vbi habetur ſecundum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Ad primum dubium respondet ꝙ ſeptē pctā mortalia ideo dicunt
peſtes q̄ꝛ interficiunt aīaꝫ ſed dicunt peſtes capitales q̄ꝛ ex ipſis omnia
mala oriuntur nullū enī pctm̄ eſt qd̓ ab aliquo iſtoꝝ originē nō trahit
Nam ſcḋm Gregorium radix cuiuſlibet pcti eſt ſuperbia
¶ Ad ſecundū rn̄det ꝙ ex ſupbia naſcuntur oīa alia pctā vt ſtatim pa
tuit quia radix omnium pctōꝝ etiam ſuperbus vult omnes antecellere
et dolet ſi quis ei equetur
¶ Ad tercium reſpondet q̄ꝛ ſupbꝰ vult omnes precellere vt patuit ſic
ex ea naſcitur inuidia Inuidꝰ vero defacili iraſcitur illi cui inuidet Ideo
ex inuidia naſcit ira ſed ira cum non poteſt vindicare, triſtatur. ideo ex
ea naſcitur accidia Accidia vero complacationē querēs facit auarum a
uaricia q̄ꝛ in temporalibus abūdat p̄t exercere gulā gula ſ͛o ꝓpter ven-
tris impletionem defacili mouet ad luxuriam
¶ Ad quartum rn̄det ꝙ interficiens aliū in ebrietate non excuſat im-
mo tāto magis vituperari debet Et ſi dicat non fecit hoc ſcienter vl̓ vo
luntarie ſꝫ ignorant ergo merito ignorantia excuſabit pctm̄ Dicenduꝫ
ꝙ omne peccatū ꝯſequēs aliquod pctm̄ volūtarium debet dici volun-
tarium ſꝫ ebrietas fuit voluntaria ergo et interfectio. Unde talis du-
plr̓ debet puniri ſcꝫ pro ebrietate et pro interfectiōe. i. homicidio
¶ Ad quintum rn̄det ꝙ primum exemplū littere habet Geneſ xix vbi
dicit ꝙ loth poſt ſubmerſionem zodome ⁊ gomorre, habitauit in ſpelū
ca montis cum duabus filiabus ſuis, et dixit maior filia ad minorem
pater noſter ſenex ē et nulla vxorum remanſit in terra veni inebriemus
eū vino et dormiamus cū eo vt ſic ſeruari puſſimꝰ cū prē nrō ⁊ fecerunt
ſic Ingreſſaqꝫ eſt maior filia et dormiuit cū prē ſil̓r et minor altera noc-
te et conceperunt ambe ⁊ genuerūt maior genuit moab ⁊ minor amon
¶ Ad ſextum rn̄det ꝙ habet Geneſ iiij. vbi ſic dicit factum eſt aūt p
multos dies vt offerret cayn de fructibus terre munera dn̄o Abel autē
obtulit de primogenitis gregis ſui et de adipibus ⁊ reſpexit dn̄s ad abel
et ad munera eius Ad cayn ſ͛o ⁊ ad munera eius non reſpexit Iratuſ-
qꝫ eſt cayn vehementer ⁊ concidit vultus eius et ſequitur quibuſdam
diebus interpoſitis dixit cayn ad abel frēm ſuū egrediamur foras cūqꝫ
ſil̓ in agrū venirēt cōſurrexit cayn aduerſus abel frēm ſuū. ⁊ int̓fecit eū
criminum pctā ꝓncipalia ſupbia inuidia
Culparum fontes ſunt faſtus liuor et ira
deſidia luxuria quātū ad mētē cupido crapula luxuria quātū ad opꝰ
Accidieqꝫ venus et auaricia gula luxus
¶ In iſta pte autor oñdit q̄ ſunt peccata mortalia dicēs ꝙ fōtes pctōꝝ

ſunt ſupbia.i.faſt⁹.liuor.i.inuidia.ira.accidia.auaricia.gula ⁊ luxuria.

Circa textū dubitatur
- Primo q̇d ſit ſupbia ⁊ q̄ ſunt ſpēs eius
- Sc̓d̓o ꝯformit̄ dubitat̄ de īuidia ⁊ cū h̄ de ira eodē mō.
- Tercio de accidia ¶ Quarto de gula
- Quinto de auaricia ¶ Sexto de luxuria

¶ Ad pͥmū dubiū r̄n̄det̄ ꝙ ſm Aug.ſupbia ſic deſcribit̄ Supbia ē ꝑuerſe celſitudinis appetit⁹. Uel ſm Thomā. Supbia eſt cum quis ſe extollit ſupra id qđ eſt ſibi prefixum a deo ſiue a regula diuina.⁊ ſpēs ſu pbie patent breuiter in hoc metro

iactantia vana gl'a impatiētia paupeꝝ deriſio
Iac van impa deri
ſimulatio arrogantia hypocriſis contēptus diſplicētia
Simul ar hypo con diſpli.

¶ Inuidia eſt odiū aliene felicitatis.vel ſic ſm Joānem damaſcenum Inuidia eſt triſticia de bonis ꝓximi.⁊ ſpēs inuidie etiā patent

detractio reꝝ ꝉ bonoꝝ gaudiū de malo alteri⁹ inocat⁹ aggrega⁹ diuiſatio.
Trac gau in ag di
machinatio oppͥſſio captio in ꝟbis ſurreptitio bonoꝝ ſuſpicio malī
Mach op cap ſurrep quoqꝫ ſuſpi

¶ Jra ſic deſcribit̄ ſm Aug. Jra ē vlciſcēdi voluntas Uel ſm thomā Jra eſt appetitus vindicte.⁊ ſpēs eius patēt

ꝯtētio rixatio ꝟba mala maledictio inobediētia reddē malū ꝓ bono
Con rix ver ma inob red
blaſphemia irritatio p̄uaricatio ꝟberatio ꝓximi homicidiū vindcā odiū
Blaſ ir pre ver ho vin od

¶ Ad terciū r̄n̄det̄ ꝙ accidia ſic deſcribit̄ ſm Joānem damaſcenum Accidia eſt triſticia aggrauās aīm hoīs vt ei nihil agere libeat Uel ſic Accidia eſt de ꝯtutū laudabili exercitio vtriuſqꝫ hoīs languida deiectio. ⁊ ſpēs eius patent in his metris

ignorātia delicto dei deſidia negligētia bn̄ficiēdi ſōn⁹ tpe ſuitīj dei ociū
Ig dere de neg ſom oci
deſperatio.ſtulta locutio.triſticia in aduerſis.cura reꝝ tꝑaliū. hortatio.
Deſ ſtul triſquoqꝫ cur hor.

¶ Ad quartū r̄n̄det̄ ꝙ auaricia ſm.Tulliū eſt immoderatus amor habēdi diuicias.vel ſic ſm Ber. Auaricia eſt quarūlibet reꝝ inſatiabilis ⁊ inhoneſta cupido. Et ſpēs eius patent in his ꝟſibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

vſura furtum rapina ſimonia mendaciū infidelitas
Vſura fur rap ſimo men in
fraudulētia.obdurat° doloſitas.debitoꝝ nō ſolutio.cupiditas periuriū.
Frau ob do de cu per
Ad q̄ntū m̄ dr̄ ꝙ gula ſic deſcri.gula ē imodēata cibi l' pot⁹ auiditas.i.
cupiditas.l' ſic gula ē vorax edacitas cib⁹ ñ ꝯtēta.l' ſic ſm alios. gula ē
qn̄ aliq̄s in comedēdo l' bibēdo ab ordie rōis recedit Et ſpēs ei⁹ patēt
ſcurrilitas.ebrietas.vomit⁹.lud⁹ taloꝝ deſtructio.ſacri tpis.eſus reꝝ
Scur e vo lu ſacri eſus
tpis fractio ieiunoꝝ voti fractio vel nō obſeruatio
Fractio ieiu quoq; voti.
Ad ſextū m̄ dr̄ ꝙ luxuria ſic deſcribit Luxuria eſt libidinoſe volup-
tatis appetitus Uel ſic.eſt ex imſidis deſiderijs veniēs lubrica mentis
⁊ carnis ꝓſecutio Et ſpēs eius patent in his v̄ſibus
inceſt⁹ mētricū defloratio v̄ginū rapt⁹ violēt⁹ adulteriū ꝓuocat° luxurie
In me flo rap ad pro
nocturna pollutio ꝯcupiſcētia ꝯſenſus violatio tpis ſacri fractio
Noc concu con via tempo
pro qn̄ diuiſim.ſ.qd̄libet pctm̄ pctōꝝ ꝯfeſſus fueris ſacerdoti
Cumq; ſigillatim mortalia dixeris vni
oīs pctā .i.ꝑiter .i.que aggrauant ſequētia peccata
Cuncta ſimul quecū grauant ſequētia culpas
ꝯfitēe in volūtate facere illud pctm̄ qd̄ deſideraſti
Dic citra factū cōmittere quod voluiſti
enarra pctā ꝯfitere illa pctā q̄ a memoria receſſerunt
Dic venialia dic que ſunt a mente relapſa
enarra pctā .i.vniuerſaliter pctā pande
Dic tua delicta generaliter illa reuela
pro q2 culpabilis criminibus ſua confitetur
Nam reus in multis quando pctā fatetur
oia pctā ſimul pandat.nullū pctm̄ ꝯfeſſus eſſe apparet
Vel queuis dicat vel nil dixiſſe videtur
id eſt vltimum integre aliquis confiteatur
Poſtremū crimen ſi pure quis fateatur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

poſt hoc ſilere   omne pctm̄   committiꝛ   ſequitur

Inde tacere p̄t quicquid redit aut comitatur

¶ In iſta pte oñdit autoꝛ quō debet fieri ꝯfeſſio de pctis venialibꝰ ⁊ de alijs pctis ꝯcomitātibꝰ alia pctā moꝛtalia dicēs qñ tu pctōꝛ ꝯfeſſus es pctā moꝛtalia tūc etiā dēs ꝯfiteri pctā ꝯcomitātia. ⁊ nō ſolū pctā ꝑpetrata ꝑ opꝰ extriſecū. ſ3 etiā ꝑ volūtatē peccādi quā nō ſequebaꝛ opatio dic etiā pctā veīalia ⁊ illa q̄ relapſa ſunt a mente. i. a mēoꝛia. dic etiā tua pctā vl'r nullū p̄termittēdo. nā pctōꝛ faciēs ꝯfeſſionē vl' dicat oīa pctā ſil'. vl' nō videꝛ aliq̄d dixiſſe. S3 ſi ꝯfiteaꝛ pctā ſua vſq3 ad extremū ⁊ ſi poſtea iterꝝ faciat aliq̄d pctm̄ vel ſi aliq̄d redeat ſibi ad memoꝛiā tūc p̄t tacere de pꝛimis confeſſis

Circa textum dubitatur
- Pꝛimo quid ſit pctm̄ veniale
- Scd̄o ꝑ que remittūtur pctā venialia
- Tertio quid nocent pctā venialia
- Quarto vtꝝ pctm̄ veniale ſit moꝛtale
- Quīto vtꝝ volūtas peccādi ſiē opatōe ſit pctm̄
- Sexto vtꝝ potentia peccādi ſit a deo

¶ Ad p̄mū dubiū rn̄deꝛ ꝙ pctm̄ veniale ſm̄ Augu. ſic deſcribiꝛ eſt qd̄ hoīem vſq3 ad reatū ꝑpetue moꝛtis nō grauat ſ3 tn̄ ſꝑ penā mereꝛ ⁊ eſt ſꝑ a volūtate hoc mouēte vel ꝑmittēte vel nō cohibēte Un̄ pctm̄ veniale nocet multipl'r. p̄mo qꝛ ad penā obligat vt dicetur in tercio libꝛo.

¶ Ad ſcd̄m rn̄deꝛ ꝙ ſeptē modis remittiꝛ pctm̄ veniale Pꝛimo mō ꝑ dignā euchariſtie ſumptōem Scd̄o ꝑ aque bn̄dicte aſꝑſionē Tercio ꝑ elemoſynarꝝ largitionē Quarto ꝑ dn̄icam oꝛōem Quīto ꝑ gn̄alē ꝯfeſſionē Sexto ꝑ epiſcopalē bn̄dictionē Septimo ꝑ verā ꝯtritionē. Ueꝛ⁹.
Ungoꝛ ꝯfiteoꝛ aſꝑgoꝛ cōteroꝛ oꝛo Doq3 bn̄dico q̄ ſunt venialia tollo.

¶ Ad tercium rn̄deꝛ ꝙ pctm̄ veniale multis modis nocet Pꝛimo obligat ad penā ſ3 nō ad penam eternam niſi adiūgaꝛ moꝛtali pctō Secūdo nocet qꝛ aīam maculat Tercio nocet qꝛ minuit feruoꝛem charitatis ſicut aqua modica ꝓiecta in ignē nō extinguit ignē. caloꝛem tn̄ eiꝰ minuit Quarto qꝛ pctm̄ veniale ip̄edit vt ptās aīe in bonis laſſeꝛ ⁊ impediaꝛ ſicut grauiꝰ vadit equus oneratꝰ pondere q3 ſine pōdere. Quinto nocet qꝛ tardat hoīem a gl'a celeſti. qꝛ hō ſtatim deberet euolare pꝰ moꝛtem ad gl'am. ſ3 cogiꝛ ꝓpter venialia expectare ꝑ tēpus in purgatoꝛio. Sexto qꝛ diminuit bona gl'e celeſtis. Septīo qꝛ venialia pctā ſepe faciunt occaſionem moꝛtalium

¶ Ad quartū rn̄deꝛ ꝙ ꝓp̄e loq̄ndo veniale nunq3 fit moꝛtale. tn̄ caſus qui de ſe eſt venialis p̄t fieri moꝛtalis quattuoꝛ modis. Pꝛimo a ꝯſcia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

q̄ꝛ quicq̊d cõtra conſciam fit mortale ⁊ edificat ad gehēnam. Scđo ex placētia. vñ Augu. nullū pctm̄ intantū eſt veniale q̊d nō fiat mortale dum placet Tercio ex diſpōne. qꝛ hō frequēter lapſus in veniale diſponitur ad mortale Quarto ex ꝓgreſſu qꝛ veniale ſi nō ꝓhibet quādo ꝓgreditur fit mortale

¶ Ad quintum rn̄det ꝙ pctm̄ principaliter ↄſiſtere đꝛ in' volūtate. vt patuit ex vna definitione peccati, circa primum dubium illius textus. Ut dimittaris. ⁊c̄.

¶ Ad ſextū rn̄det ſm mgrm̄ ſniaꝝ. ꝙ ptās peccādi vel malefaciēdi ſit a deo Uñ apl's. nō eſt ptās niſi a deo Itē ieſus dixit ad pylatū. nō hñs ptātem in me vllā niſi tibi data eēt deſup Itē diabolus anteq̃ꝫ ꝑcuteret Job dicebat dño mitte manū tuā. i. da mihi in eo ptātem

pctā religio diuerſitas locoꝝ ↄgnitio īter bonū ⁊ malū diuerſitas tpm.

Aggrauat ordo locus peccata ſcientia tempus

ſenect⁹ an ſit liber l' ſu⁹ r̄petitō pctō ꝓlōgatō ml'titudo rō q̄re peccāuit

Etas conditio numerus mora copia cauſa

maneries in pctō dignitas eccleſiaſtica modica reſiſtentia

Eſt modus in culpa ſtatus altus lucta puſilla.

¶ In iſta pte ponit autor circūſtantias aggrauātes pctā dicēs ꝙ ordo loc⁹. ſcia. etas ↄditio. numer⁹. mora. copia. cauſa. mod⁹ pctōꝝ. ſtatus altus. i. diguitas puſilla lucta. i. modica reſiſtētia aggrauāt pctā.

Circa textū dubitatur
- Primo q̄ ſunt circūſtantie aggrauantes
- Scđo qualiter iſte circūſtantie aggrauāt pctā.
- Tercio an etiā ſunt circūſtantie alleuiātes pctā
- Quarto vtꝝ ſit neccāriū ↄfiteri circūſtātias aggūātes
- Quinto q̄t modis vnū pctm̄ eſt grauius altero
- Sexto de intellectu ⁊ declaratōe littere

¶ Ad ꝓmū dbiū rn̄det ꝙ iſte ſunt circūſtantie aggrauātes ſcꝫ ordo locus. ⁊c̄. que patebūt in ſolutione ſexti dubij.

¶ Ad ſcđm rn̄det ꝙ circūſtantiaꝝ aggrauantiū q̄dā aggrauāt in eadē ſpecie ⁊ q̄dā trahūt in alienā ſpēm. exemplū de coire cū cognata vel coniugata. eſt circūſtantia trahēs in alienā ſpēm pcti Itē circūſtātiaꝝ aggrauantiū in eadē ſpē. q̄dā aggrauāt notabiliter ſicut furari centū marcas auri notabiliter graui⁹ ē q̃ꝫ furari denariū. ⁊ p ↄñs quātitas illa rei ſubtracte notabiliter aggrauat. Sꝫ tñ ē in eadē ſpē furti. Alie aggrauāt in eagē ſpē ſꝫ nō notabaliter ſicut ſcia diuitie ⁊ huiōi Itē circūſtantiaꝝ q̄dā ſunt pctā in ſe vt eſt numerus pctōꝝ ⁊ q̄dā non ſunt pctā in ſe tñ aggrauāt pctā. vt ſcia tempus locus. ⁊c̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Ad tercīū rñdeť ꝙ ſicut ponūtur circūſtātie aggrauantes ſic etiam
circūſtātie alleuiantes Vñ cuilibet circūſtātie aggrauanti correſpondet
vna alleuians que ſe habet priuatiue ad circumſtantiam aggrauantem.
Unde ſciētia aggrauat ſi aſſiſtat ſi non alleuiat et ſic ſimiliter dicēdū
eſt de aliȷs circumſtantiȷs

¶ Ad quartū reſpondeť ꝙ neceſſe eſt cōfiteri omnes circūſtantias tra
hentes pctā in aliam ſpēm. vnde pro adulterio non ſufficit dicē. pecca-
ui cū qdā muliere. niſi cōfiteať nobiliter circūſtātias aggrauātes nec ꝑ
ſubtractiōe denarioꝝ nō ſufficit dicē ſubtraxi aliqd ſed confiteri opor-
tet circumſtantias aggrauantes notabiliter

¶ Ad quintū reſpondeť ꝙ multipľr vnum pctm̄ ē grauiꝰ altero Pri-
mo modo cauſalitate vt peccatuʒ luciferi qd proceſſit ex intrinſeca ma
licia Scd̄o gñalitate vt pctm̄ ade in quo nos oēs peccauimus Tercio ⁊
difformitate vt pctm̄ iude ſcʒ traditio chri Quarto difficultate remittē
di vt pctm̄ in ſpiritū ſanctū quod dicit irremiſſibile Quinto periculo-
ſitate vt pctm̄ ignorantie craſſe qꝛ tales ignorantie decepit hominem.
Sexto inſeparabilitate vt pctm̄ cupiditatis Vñ licet oia pctā ſeneſcant
in homie ipſa tñ auaricia iuueneſcit Septimo difficultate expugnādi
vt ſuꝑbia que efficiť inexpugnabilis qñ dominatur Octauo mentis ce
citatē vt illa que vſum rationis penitus excecant

¶ Ad ſextū rñdetur ꝙ ꝑma circumſtantia aggrauās pctā ē ordo. Nā
grauiꝰ peccat eps q̄ʒ preſbiter ⁊ preſbiter q̄ʒ diaconꝰ ⁊ diaconꝰ q̄ʒ ſubdi
aconꝰ. ⁊c̄ hoc ē in eiſdē pctis Scd̄a ē locus qꝛ grauius ſit pctm̄ in ec-
cleſia q̄ʒ in cimiterio ⁊ gñaliter in loco ꝯſecrato q̄ʒ nō cōſecrato Tercio ē
ſciētia quia plus peccat ſapiēs q̄ʒ inſipiēs et ſemꝑ in eodē peccato
Quarta eſt tempus qꝛ grauiꝰ ſit peccatū in diebꝰ feſtiuis ⁊ in ieiuniȷs
q̄ʒ in aliȷs diebꝰ Quīta eſt etas qꝛ plus peccat ſenex q̄ʒ iuuenis in pec-
cato eodem Sexta eſt conditio quia magis peccat mulier cōiugata q̄ʒ
ancilla luxuriando Vñ lex moyſi precepit mulierem maritatam ꝑ for
nicatione lapidari ancillam ꝟo flagellari Septima eſt numerus ſcilicʒ
pctōꝝ Vñ Eſa. q̄ʒ vilis facta eſt mens tua nimis iterās vias tuas ma
la Octaua eſt mors id eſt ꝑmanentia in pctīs ⁊ dilatio pñie que valde
grauāt pctā Nona eſt copia rerum mundanarum quia cui plus com-
mittiť magis negligēs deo efficiť quādo eum offendit vel copia. i. mľ-
titudo peccatorū Et ſic ꝑ numeꝝ pctōꝝ poteſt intelligi multiplex repe
titio eiuſdem peccati Decima eſt cauſa ſcilicet vtrum peccatum fiat ex
ſuggeſtione aliqua vel nō vel ex inuidia vel ex pura malicia vel aliqua
alia cauſa Undecimo eſt modus peccandi vnde ſi dormiens cum mu-
liere non teneat modum naturalem ſit grauius peccatum q̄ʒ ſi aliꝰ eēt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Duodecima eſt ſtatus altus ſcꝫ dignitas eccleſiaſtica vel ſecularis
Quanto gradus altioꝛ tanto caſus grauioꝛ. Decimatercia eſt modica
reſiſtētia.i.lucta puſilla qꝛ grauius peccat q̇ p̄ua tētatione vincit̃ ⁊ non
reſiſtit ei.q̄ꝫ ſi foꝛtiter teſiſteret.⁊ tūc tandē vinceret̃.

infirmus pniam agat .i.crimina ſcꝫ oꝛe
Eger peniteat et culpas confiteatur
non iungetur ego coꝛpalis pnia manifeſtetur
Non impunet̃ huic pena ſed inſinuetur
pniam eger pficiet .i ꝯualeſcētia coꝛpalis egro tribuatur
Hāc tñ implebit ſi firma ſalus ſibi detur
eger moꝛiat̃ liberet qui hꝫ ꝯtritionē ꝯfeſſoꝛ infirmū
Si migret abſoluat contritum p̄ſ bpter egrum
egrum oꝛōnes alleuiēt abſtinētia elemoſyne amicoꝝ
Huncqꝫ preces releuent ieiunia dona ſuoꝛum
pnia verecundia turpis poſt moꝛtem fias
Vt ſit pena ruboꝛ tibi vilis vt efficiaris
litteratioꝛ pro ꝙ efficiaris imponit̃.ſ.infirmo.i.ꝯfitearis
Doctioꝛ vt fias iniungitur vt fatearis
abſcondet in vltimo tua peccata
Judicio teget extremo cōfeſſio culpas
vt non cernat ſaluatoꝛ ꝑ vel .i.diabolus ille hō culpas
Ne videat deus aut demon vel q̇ facit illas

¶ Jn iſta pte autoꝛ oſtendit quomodo eger ſeu infirmus debeat penitere id eſt confiteri.⁊ quomodo ſibi ſit imponenda penitentia. Secundo quomodo debeat abſolui ibi. Si migret. Tercio quomodo ſit penitendum ⁊ quare.ibi Doctioꝛ vt fias. Et dicit ꝙ eger id eſt infirmus debet habere contritionem ⁊ confiteri plenarie peccata ſua ⁊ velle facere penitentiam.⁊ ſibi non debet imponi penitentia.ſed debet ſibi ſic notificari vt ſi fiat ſanus ꝙ illam impleat.ſꝫ ſi moꝛiatur,debet abſolui a peccatis ſuis contritis ⁊ confeſſis.⁊ debet releuari per pias elemoſynas. preces ⁊ ieiunia ſuoꝝ amicoꝛum.⁊ loco penitentie debet ei imponi ruboꝛ quem habebit de hoc ꝙ tam vilis erit poſt moꝛtem. Et vt tu peccatoꝛ fias doctoꝛ.i.ſapientioꝛ ad inquirendū de pctis debes nude confiteri ⁊ ſubiūgit cauſam ibi. Judicio teget.dicēs ꝙ cōfeſſio eſt tante poteſtatis ꝙ in extremo iudicio totaliter tegit peccata ꝙ nec deus nec demon.i. diabolus nec ipſe peccatoꝛ poſſet videre illa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Circa textum dubitatur

Primo quō morientibus ſit imponenda pnīa
Secundo quomodo et a quibus peccatis ſunt abſoluendi,
Tercio an quis poſſit in fine vite ſue facere penitentiam bonam
Quarto quid ſit de illo qui preuenitur morte anteqꝫ confiteatur
Quinto quō aliquis fit doctior ex confeſſione.
Sexto de extremo iudicio vbi quomodo ⁊ quibus fieri debeat

¶ Ad primum dubium rn̄det ſm mgr̄m ſniarum. ſic dicentē. de infirmis in periculo mortis poſitis inquirēda eſt pura cōfeſſio pctōꝝ tamē illis nō eſt imponēda quātitas pnīe. ſed tm̄ eſt manifeſtanda ſeu inſinuanda. ⁊ ſi migrauerit tūc amicoꝝ orōnibus ⁊ elemoſynarum largitionibus pondus pnīe eſt ſubleuandū ſi poſt ꝯualuerit pnīam ſibi inſinuatam diligenter adimplebit

¶ Ad ſecundū rn̄det ꝙ tpe neceſſitatis ſcꝫ egritudis ſeu mortis p̄t quilibet infirmus a quolibet preſbytero abſolui qꝫuis in ſuia excōmunicationis eſſet Unde ſi preſbyter abnegauerit pnīam penitentibus moriētibus. reus erit animarum. quia dominus ait. Cum conuerſus fuerit pctōr ſalu⁹ erit Unde ꝯfeſſio poteſt eſſe in vltimo tempore vite. vt patet de latrone dexteri lateris

¶ Ad terciū rn̄det ex dubio p̄cedenti d̄t tn̄ Auguſtin⁹ ꝙ difficile eſt ſcire vtꝝ talis ſaluetur vel damnetur. ⁊ ideo infert. ſi vis a dubio liberari ⁊ certus eſſe age pnīam dum ſanus es Et ideo eſt valde periculoſum differre penitentiam vſqꝫ ad finem vite

¶ Ad quartū rn̄det ſm mgr̄m ſniaꝝ li. iiij. ꝙ ſi q̇s nō ſit ꝯfeſſus ⁊ hꝫ bonū teſtimonū ꝙ nō poterat inuenire ſacerdotē qꝛ p̄occupauit eū mors in domo vel in via. ⁊ ſi parētes faciāt oblationē ꝓ eo ad altare. firmiter ſperandū eſt de ſalute ⁊ ſaluatōe ei⁹. qꝛ deus eſt inſpector cordis

¶ Ad quintū rn̄det ꝙ dupl'r d̄r q̇s fieri doctior in ꝯfeſſiōe. Primo qꝛ cautior eſt ad cauendū ſibi de pctīs Scd̄o mō qꝛ ſapientior ſeu magis fit inſtruct⁹ nam in ꝯfeſſiōe nō ſolū vitia ſunt manifeſtāda ſꝫ etiā doctrine ⁊ informatōes ſalutares ſunt exhibende

¶ Ad ſextū rn̄det ꝙ extremum iudicium eſt horribile ineuitabile. intollerabile, inopinabile. ⁊ erubeſcibile. Item erit in valle Joſaphat multiplici ratione Primo quia ille locus eſt cōis. qꝛ eſt media regio terre habitabilis. Scd̄o qꝛ eſt locus famoſiſſimus ⁊ publicus propter opera noſtre redemptōis que ibi geſta ſunt Tercio quia Joſaphat interp̄tatur

iudiciū dñi Vñ Johel ꝓpheta Cōgregabo' o ēs gētes' ꝛ ducā eas in val
lem Joſaphat. ꝛ ibi diſceptabo cū eis Etiā ſcd̄m mgr̄m ſniaꝝ nō ſolum
chriſtus iudicabit. ſꝫ etiā ſci ei⁹. Juxta illud dñi Vos q̄ ſecuti' eſtis me
ſedebitis ſup ſedes duodecim iudicātes duodecim tribus iſrael

Confeſſor dulcis affabilis atqꝫ benignus
ad in iūgendū pniam ad iudicandū .i. ꝯdolens
Sit ſapiens iuſtus ſit mitis cōpatienſqꝫ
ꝑ ſicut pcm̄ qd̄ ipſemet fecit ſic' abſcōdat crimia pctōꝝ in ꝯfeſſiōe dcā
Vt crimen ꝓprium celet peccata reorum
tardus ad imponendū dolorē ꝓmpt⁹ dandū remiſſionem
Sit piger ad penam ſit velox ad miſerand'
.i. dolentē ſe oñdat pctōrem macula auſterum
Et doleat quotiēs facit illū culpa ferocemum
.i. imittēs pia ṽba dās ṽba ꝯſolatoria dās ṽba correctoria
Jnfundēs oleū mulcēs vinūqꝫ flagellans
aliqñ i. ferocitatem qñqꝫ exhibeat dulcedinem
Nunc virgam patris nunc prebeat vbera matris
cōfeſ. i. loq̄t tacite aut alte puniat ṽbis compeſcit
Sibilet et cantet ſtimulet cum cogit oportet

¶ In iſta pte autor determiat de cōfeſſore ꝓut reſpicit confeſſorem. Et
diuidit. Nam pmo oſtēdit quomodo ſe habebit confeſſor in geſtis ſuis
quādo audit cōfeſſiones. Secūdo oſtēdit quomodo ſe habebit in inter
rogādo. Tercio quales excitatōes habebit cōfeſſor. Quarto compat cō
feſſorem medico. Quinto oſtēdit in ſpeciali qualis pnia debet imponi
pro pctis varijs. Sexto de operibus miſericordie Septimo oñdit ge/
neraliter quomodo pnia ſit iniungēda. ptes patebūt in ꝓceſſu. Prima
pars adhuc diuidit in duas Nam pmo oſtēdit qualis debet eſſe confeſ
ſor Secūdo qualiter debet celare pctā ſibi in cōfeſſione dicta ibi Vt cri/
men ꝓprium. Dicit pmo ſic/ꝙ cōfeſſor debet eſſe dulcis affabilis. benig
nus. ſapiēs. mitis. iuſtus. pius. ꝛ compatiēs. Tūc ibi. Vt crimen dicit
ſic cōfeſſor debet celare pctā peccatoꝝ ſeu cōfitentium ſicut ꝓpria pctā.
Et debet eſſe piger ad pniam ꝛ velox ad dei miſcdiam. debet etiaꝫ ſe do/
lentem oñdere quando culpa facit ipm̄ pctōrem ferocem id eſt ſupbum
Debet etiam habere quādoqꝫ mollia ṽba ꝛ blanda. ꝛ quādoqꝫ aſpera et
ferocia. ꝛ debet dare interdū virgam patris. id eſt auſteritatem in ṽbis
et quandoqꝫ debet prebere vbera matris. id eſt dulcia ꝛ ſuauia ṽba ꝛ qñ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

ꝙ debet ſibilare.i.ſecrete vel baſſe loqui,⁊ quandoq₃ cantare.i.alte loqui ſcd̄m oportunitatem

Circa textum dubitatur

Primo vtꝝ vnus cōfeſſor poſſet mutare penitē tiam iniunctam ab alio

Secūdo q̄d debet fieri de ſurdis ⁊ mutis.⁊ quo modo debeant confiteri

Tercio ſi ſacerdos an̄ ↄfeſſionē ſciret pctm̄ ali qd̄ vtꝝ deberet ſibi dici in ↄfeſſione

Quarto que ſit pena ſacerdotis reuelantis pctā ſibi in confeſſione dicta

Quinto ſi ↄfitens daret ↄfeſſori licentiā reue landi vtꝝ poſſet pctā reuelare

Sexto ſi confeſſor cogeretur reuelare,vtrum po ſſit reuelare

¶ Ad primum dubium rn̄deꝫ ꝙ ſi cōfeſſor velit mutare pniam. debet quattuor aduertere Primum eſt ꝙ diſcrete mutet illam pniam.id eſt ꝙ non imponat leuiorem vel grauiorem pniam niſi ex certis ⁊ legittimis cauſis. Secundū eſt ꝓpter rōnabilem ⁊ nccāriam cām. Tercium eſt ꝙ hoc faciat reſpcū ſuoꝝ ſubditoꝝ. Quartū eſt ꝙ talis pnia nō ſit iniūcta pro caſu ꝑtinente ad ſuperiorem

¶ Ad ſecundū rn̄deꝫ ꝙ ſurdi ⁊ muti debent ſignis induti ad confeſſio nem ⁊ ad deteſtationem peccatorum ⁊ ſi notabiliter percipiatur eorum deuotio vel voluntas confitēdi ſi poſſent,iudicādum eſt de illis ſicut de confeſſis. Hec raymundus

¶ Ad terciū rn̄deꝫ ꝙ ſic.q꞉ illud qd̄ prius ſciuit confeſſor hoc ſciuit vt hō ſed qd̄ ꝑ ↄfeſſionē ſcit hoc nō ſcit vt hō.ſed vt de⁹ Et ꝓpter hoc pub lici pctōres quoꝝ pctā nō ſolum ſunt nota ſacerdoti ſ₃ etiam alijs tenē tur confiteri illa pctā publice

¶ Ad quartum rn̄deꝫ ꝙ pena ſacerdotis reuelātis pctā ſibi in confeſſio ne dicta. Prima eſt q꞉ peccat mortaliter ſi verbis vel ſignis illa reuela uerit.vt ptꝫ extra de pnia ⁊ remiſſiōe ca.omnis. Secūda eſt quia debet deponi ab officio ſacerdotali,tercia eſt ꝙ per totam vitam ſuam peregri netur vel in arctum monaſterium ad agendū perpetuam pniam retru datur. Vn̄ Grego. Caueat ſibi an̄ omnia ſacerdos ne de his que ſibi cō fitentur peccata alicui recitet.non ꝓpinquis.non extraneis.nec quod abſit pro aliquo ſcandalo Nam ſi hoc fecerit deponatur ⁊ omnibus die bus vite ſue peregrinando pergat

¶ Ad quintum rn̄deꝫ ꝙ ſi ↄfitens daret ↄfeſſori licētiam reuelādi ſi il lud reuelet nō frāgit ſigillum cōfeſſionis,tutum eſt tamē ne ↄfeſſor re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

uelet niſi magne vtilitates poſſent inde ſequi. Et hoc duabus de cauſis Prima eſt ꝓpter reuerentiā ſacramēti. Scđa ē ne ꝯfitēs poſtea dicat illū ꝯfeſſorem reuelaſſe pctā ſibi in ꝯfeſſione dicta.

¶ Ad ſextū rñdet̃ ꝙ ſi ꝯfeſſor coget̃ ꝑ obedientiā vl' iuramentū vl' penā ꝛ ſcit tale crimen de tali cuius ꝯfeſſor fuit tūc ꝯfeſſor ſi non pt ꝑ aliam viam euadere. pt licite iurare ꝙ neſcit illud crimen de illo q̄ꝫuis tn̄ ſcit. nec in hoc eſt piurus qꝛ iuramentū non cogit eum ad dicendū aliud q̄ꝫ ꝙ ipſe ſcit vt hō. ſed qđ ipſe ſcit in cōfeſſione non ſcit vt homo ſed vt deus. cuius ꝑ tunc eſt vicarius. Unde Auguſtinus dicit. Nihil minus ſcio q̄ꝫ qđ in confeſſione audio

in ꝑncipio cōfeſ. interroget pctōr qualiter fidē catholicā hꝫ
In primis querat contritus quomodo credat
fidelis ſit bene cū corde .i. ꝯfitear̃ cū ore
Si credat ſane corde fateatur et ore
predicta pctōris pctā diligēter .ſ. cōfeſſor
Poſt hec rimetur peccātis vulnera caute
abomiabile vitiū ꝯfeſſor dicat aliqđ
Contra naturam culpā nō exꝑmat vllam
de deteriori peccato homo interrogetur
Nec ſuꝑ enormi ſimplex ſi conueniatur
peccato cognouit faciendum inducatur
De quo nil ſciuit ad agendum ſic moueatur
ꝯiūx aliq̄ illi' pcti culpabilis ſapiēte
Uxor adulterij rea confeſſore perito
peniteat adulterea ſacra viro ſuo
Sic luat admiſſa ne ſit ſuſpecta marito

¶ In iſta ꝑte autor oñdit quomodo confeſſor debet inquirē de pctis ꝛ diuidit Nam ꝑmo oñdit quid debet iuquirē. Scđo quid confeſſor nō debet inquirere. Tercio quō adultera debet ꝯfiteri. ſcđa ibi. Contra naturam. tercia ibi. Uxor adulterij. ¶ Dicit ꝑmo ſic. ꝙ in ꝑncipio cōfeſſionis ante oīa cōfeſſor debet inquirere de fide confitentis. qꝛ fides eſt fundamentū oīm ꝟtutum deinde debet querē de ſingulis pctis. ſed nō debet querē de pctis ꝯtra naturā. ne peccator moueatur ad agēdū talia pctā contra naturam que prius neſciuit. Dicit vlterius ꝙ vxor adultera debet confiteri ſapienti confeſſori. ꝛ ſibi debet imponi talis penitentia ꝙ non habeatur ſuſpecta viro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Circa textum dubitatur
Primo quid ſit fides
Secundo quare pmo querendũ ſit de fide
Tercio q̄ requirũtur ad pfectõem fidei
Quarto quid opatur fides in hoie
Quinto in quibus peccatis non debet multiplex inquiſitio fieri
Sexto quid ſit adulterium.

¶ Ad pmũ dubiuin rñdet q̄ ſm Apl'm fides ſic deſcribit Fides eſt ſubſtãtia rerum ſperãdarum argumentum nõ apparẽtium vñ Fides ē ſubſtãtia id eſt fundamẽtum pmi habitus virtutum ⁊ eſt ſperandaꝝ reruꝫ q2 fides ꝑpter aſſenſum facit in nobis ſubſiſtere res ſperatas. ⁊ eſt argumentũ qd pbat de nõ apparẽtibus q̄ ſic ſint. ⁊ d2 nõ apparẽtium. q2 fides illa manifeſtat q̄ p ſe nõ apparẽt. Uñ etiam magiſter ſniaꝝ dt q̄ fides eſt ỽtus qua credunt que nõ videntur

¶ Ad ſecũdum reſpondetur q̄ ideo primo in cõfeſſione querendum eſt de fide quia fides eſt fundamentũ aliarum virtutum. quod multipliciter patet. Nam primo qui vult contemplari ſine fide eſt ſimilis illi qui ſolem vult videre ſine oculis Secundo qui predicat ſine fide ſermonem non loquitur. ſed comparat plumbo deaurato. Tercio q̄ operat ſine fide eſt ſimilis illi qui ſtruit pulchra edificia ſuper arenam. quia fundamentum non ponit

¶ Ad tercium rñdet q̄ multa requirũtur ad fidei pfectõem Primum q̄ ſit in charitate formata ſicut fides. Marie magdalene quã fides ſaluam fecit ⁊ cui dimiſſa ſunt peccata multa. Scdm q̄ ſit deuotione feruida ſicut fuit fides mulieris cui de9 dixit. O mulier magna ē fides tua. Tercium q̄ ſit bonis operibus approbata ſicut fides Cornelij Quartũ eſt q̄ ſit fortitudine roborata ſicut fides ſtephani laurentij ⁊ alioꝝ martyrum Quintum q̄ ſit humilitati ſubiecta ſicut fides beate ỽginis que ait. Ecce ancilla domini. ⁊c.

¶ Ad quartum reſpondetur q̄ fides multa bona facit in homine. Primo ſaluat. vt dictum eſt marie magdalene. Fides tua te ſaluam fecit Secũdo mentem purgat. Unde in actibus apoſtolorum. Fide purificans corda illorum. Tercio contra mundum pugnat. Unde Sancti per fidem vicerunt regna

¶ Quarto poſtulata impetrat. Uñ. O mulier fides tua magna eſt fiat tibi ſicut petiſti. ¶ Quinto tpalia ɔtemnit. vñ Fide moyſes grãdis factus regiã ſpreuit. ¶ Sexto pſeuerare fecit. Uñ apl's. Tu autem in fide ſtas. i. perſeueras. ¶ Septimo iuſtificat. Uñ. credidit abraham deo. ⁊ reputatum eſt ei ad iuſticiam. ¶ Octauo beatificat. vñ. q2 vidiſti

me thoma ⁊ credidiſti. beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Nō ho alias ꝟtutes ſuperedificat. qꝛ fundamentū eſt aliaꝝ ꝟtutū

¶ Ad quintū m̄deꝛ ꝙ ꝑncipaliter in duob⁹ pctīs non debet eſſe multiplex interrogatio. Primū luxuria. id eſt in peccato contra naturam. qꝛ per hoc ſimplices poſſent ſe mouere ad opus. Scōm eſt auaricia ⁊ ſpecialiter de turpi lucro non debent fieri ſubtiles inquiſitōes ⁊ poſterius committant talia peccata.

¶ Ad ſextum m̄deꝛ ꝙ adulteriū eſt alicuius thori violatio. ⁊ dr̄ quaſi ad alterius thorum acceſſio. ⁊ p̄t vir tripliciter cōmittere adulterium. Primo mō ſi ipſe ſit vxoratus ⁊ peccat cū ſoluta. Scdo mō ſi ſit ſolut⁹ ſ; peccat cū maritata. Tercio mō ſi vterq;. i. vir ⁊ mulier ſint copulati copula matrimonij. ⁊ iſtud eſt ceteris grauius

exhorteꝛ penitētes iteꝝ in pctā cadāt
Sepius ammoneat confeſſoꝛ ne recidiuent
pctōres iteꝝ cadāt exhorteꝛ ſcʒ pctā ſua
Si relabantur moneat ꝙ confiteantur
quicūq;. ſ. ordinate ſolitaria loca inducūt ſecreta fugito
Quiſq̄s amans loca ſola nocēt loca caueto
fugiant modos ruinā trahentes
Et vitent cauſas ad lapſus allicientes,
exhortare pniam ꝑfecte iniunctam ꝓ pctīs
Sollicites penam complete ſatiſfacientem
ſuū cuſtodiant diligenter ſuos corde mēbra
Os ſeruent caute ſenſus cum pectore renes
.i. ad malos lapſus p̄dictoꝝ ꝓnioꝛ conſuetudo
In prauos vſus horum ꝓcliuior vſus
dictum graue plus cuſtodire neceſſariū
Hoc eſt difficile magis et ſeruare neceſſe

¶ In iſta parte oſtendit autoꝛ quomodo cōfeſſoꝛ exhortari debet peccatores vt deſerant pctā. ⁊ dicit ꝙ confeſſoꝛ ſepius debet ammonere hoīes confeſſos ne iterum cadant in peccata Et ſi ceciderint iterum in peccata ꝙ ſtatim faciant confeſſionem ⁊ ꝙ ille qui amat debet vitare loca ſecreta. ⁊ ꝙ ipſe confeſſus impleat penitentiam ſibi iniunctam ⁊ vitet illa per que cadere poſſet in peccata. ⁊ ſeruet caute. os. ſenſus. coꝛ. ⁊ renes quia illa prona ſunt ad peccandum. ⁊ ergo difficile ē illa ſeruare. ſed eſt ſumme neceſſarium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Circa textum dubitatur

Primo quid ſit recidiuare
Scd̃o vtꝝ confeſſoꝛ pt̃ capere iuramentum vel votum a confitente ne recidiuet
Tercio vtꝝ opera viua prius facta moꝛtificentur per recidiuationem
Quarto vtrum bona opera prius facta reuiuiſcant per penitenciam ſequentem
Quinto quare amans debet cauere loca ſecreta
Sexto q̄re os. ſenſus ꝛ renes debẽt caute ſeruari

¶ Ad ꝑmũ dubiũ rñdeť ꝙ recidiuare eſt iteꝝ poſt cõfeſſionem in pctã ſtatim cadere. ꝛ eſt valde hoꝛribile qꝛ nocet multipl'r Primo qꝛ homo ꝑ pctm̃ ſecũdariũ fit impotẽtioꝛ ad ſurgendũ. Scd̃o qꝛ culpa fit difficilioꝛ ad remittendum. Tercio quia deus fit difficilioꝛ ad placandum Quarto qꝛ diabolus fit difficilioꝛ ad expellendũ. ꝛ his oib⁹ poſſumus habere exemplũ in vulnere ꝑus ſanato· qd̃ ſi iterato aperiať tardus ſanatur q̄ȝ ſi ibi nunq̄ȝ vulnus fuiſſet

¶ Ad ſecundũ rñdeť ꝙ non eſt ſꝑ licitum cape iuramentum vel votuȝ a confitente ne recidiuet. ꝛ hoc ideo vt euitemus periculum. qꝛ ſi recidiuaret poſt iuramentũ vel votum dupl'r peccaret ſcȝ recidiuãdo ꝛ votum infringẽdo. ſunt tñ aliqui caſus in quibus poteſt capi iuramentũ a confitente ꝙ non cõmittat amplius talia ſcȝ quãdo quis abſoluiť ab ex cõmunicatione. Item quando aliquis fuit incendarius. Item hereticus Item exiſtens in nephando crimine

¶ Ad terciũ rñdeť ꝙ dupl'r op⁹ d̃r viuũ Uno mõ qꝛ efficiť a vita ꝛ ſic opus factũ in charitate nunq̄ȝ moꝛtificať Alio mõ qꝛ efficit vitã ꝛ hoc dupl'r. vel q̃ ad ſubiectũ ꝓpriũ ꝛ ſic moꝛtificať. vel q̃ ad ſubiectũ alienũ et ſic nõ moꝛtificať. qꝛ venit ad gl'am electoꝝ

¶ Ad quartũ rñdeť ꝙ opa bona facta in pctõ moꝛtali nunq̄ȝ reuiuiſcũt ꝑ pniam ſequẽtem. valẽt tñ ad tria. Un⁹. Que ſub moꝛtali bona fiunt dant bona terre. Et faciũt abile. minuũt toꝛmẽta gehẽne Sȝ bona opa moꝛtificata ꝑ recidiuatõem pñt viuificari ꝑ pniam ſequẽtem aut per grãm ſupuenientem. Un⁹. Illa reuiuiſcũt que quondã viua fuerunt. Uiuere non pñt que moꝛtua nata fuerunt

¶ Ad quintũ rñdetur ꝙ amans debet vitare loca ſecreta. qꝛ loca ꝛ tpa inducũt hominem ſepius ad peccãdum. ꝛ maxime ad luxuriam. vt ſolet dici in his verſibus

Si venerem vitare velis loca tempoꝛa vita
Nam locus ꝛ tempus pabula preſtant ei

¶ Ad ſextum rñdeť ꝙ os ad duo deſeruit. Primo ſcȝ quo ad ſapoꝛem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

ne hō peccet. ergo ſaporē ꝛ guſtū debet caute cuſtodire. Secundo deſer-
uit ad loquelā. nam in multiloquio non deeſt pctm̄. Senſus etiā debēt
caute ſeruari quia ſunt porte corpis q̄bus pctā pn̄t intrare. ꝛ p̄cipue vi
ſus ꝛ auditus ꝛ ergo caute debēt ſeruari. pectus etiā debet ſeruari ſcz pro
pctis cordis Renes etiam debēt ſeruari ꝓ luxuria q̄ ex ip̄is orit̃ Renes
luxurie ſunt ſedes ac alimenta

.i. iudex extrinſecus aliquas inhibetur
Viſqꝫ foris iudex per perſonas prohibetur
.i. cōuertere ſuum dans medicinā mutare ꝓhibetur
Flectere iudicium medicus variare vitatur
.i. ↄfeſſor ꝓpter odium ꝓuideat ꝓpter amorem
Sic anime iudex odio caueat vel amore
pctōres pnīe grauare .i. mitigare
Offenſoſqꝫ penis onerare vel alleuiare
ſancte cōſuetudines antiquoꝝ traditōes ↄfeſſor imitet̃
Eccleſie mores vel patrum ſcripta ſequatur
.i. quantitas pnīe ad quantitatem peccati
Sitqꝫ modus pene iuxta moderamina culpe
modus facilior grauior
Et tanto leuior quanto contritio maior
ſanant diuerſa medela aliquod
Vt medici curant vario medicamine corpus
demonſtrent infirmitates ſcz illaꝝ inflāmatōem cutis
Vt curant febres vt vulnus ſiue tumorem
peccatrices diuerſas exigunt remedia
Sic anime varias egre poſcunt medicinas.

¶ In iſta pte autor ↄpat ↄfeſſorē ad iudicē ſecularē ꝛ medicū Et diui
dit̃. nam p̄mo ptz qd̄ dcm̄ eſt. ſcd̄o oñdit ſpēaliter. ꝛ ↄpat ↄfeſſorē ad
medicū. ibi. vt medici curāt Dicit p̄mo ſic. ꝙ ſicut iudex extrīſecꝰ nō debꝫ
flectē iudiciū ꝓpter pſonas. nec medicꝰ variaē debꝫ medicinā ꝓpter pſo
nas Sic etiā iudex vel medicꝰ aīe. i. ↄfeſſor nō debꝫ ↄfeſſis alleuiare vel
aggrauare pnīam ꝓpter odiū vel amorē. ſꝫ debꝫ reſpicē ad ↄſuetudinē
eccl'e ad dcā doctoꝝ ad quātitatē culpe ꝛ ad magnitudinē ↄtritōis Vn̄
ſicut medici curāt varias īfirmitates varijs remedijs vel medicinis. nā
aliter febres aliter vulnera. ꝛ aliter tumores curant Sic etiā aīe pecca-
trices varijs indigēt remedijs ↄtra alia ꝛ alia pctā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Circa textum dubitatur

Primo quot modis frangitur iuſticia iudicij
Secũdo que requirunꝭ ad rectum iudicium
Tercio quid valet iuſticia
Quarto vtrũ acceptio ꝑſonaꝝ ſit pctm̃ in iudicio
Quinto vtꝝ iudex pt accipe munera
Sexto qđ itelligit autoꝛ ꝑ febꝛes vulnꝰ ⁊ tumoꝛẽ

¶ Ad pꝛimum dubiũ rñdeꝭ ꝙ tripliciter ꝑuertiꝭ ſiue frangiꝭ iuſticia iudicij Pꝛimo amoꝛe ſcꝫ perſone vel pecunie Vñ Eſaias Ve vobis q̃ iuſtificatis impiũ pꝛo muneribus et iſti ſunt iam dilecti in mundo Secundo ꝑuertiꝭ iuſticia timoꝛe contra qđ dicit euãgelium nolite eos timere qui occidũt coꝛpꝰ aĩam aũt occidere non pñt Tercio ira vel inuidia Unde in euãgelio Pylatus laudandus eſt iudex qui non flectitur aliquo iſtoꝛum modoꝛum et iſti modi habent etiam veritatem de iudice anime ſcilicet confeſſore

¶ Ad ſecũdum rñdetur ꝙ tria requiruntur ad hoc ꝙ iudiciũ ſit iuſtuꝫ Pꝛimum eſt ꝙ ꝓcedat ex iuſticia id ẽ ꝙ ipſa ſnĩa ſit iuſta Secundum eſt ꝙ in iudice ſit autoꝛitas iudicandi Vñ iudex ſecularis nõ p̃t intromittere de cauſis eccleſiaſticis Tercium eſt ꝙ ſnĩa confiteatur ẜm rectã rationẽ pꝛudentie alias eſſet iudicium ſuſpicioſum ⁊ temerarium

¶ Ad tercium rñdeꝭ ꝙ iuſticia ꝑmo modo beatificat Vñ in euãgelio Beati qui eſuriunt et ſitiunt iuſticiã ⁊c̃ Secundo exaltat Vñ in libro ſapiẽtie Qui operaꝭ iuſticiam exaltabiꝭ Tercio appetitum concupiſcẽtie refrenat Vñ Eſaias Erit iuſticia quaſi cingulum lumboꝛum eius. Quarto a moꝛte eterna liberat Vñ in prouerbijs Juſticia a moꝛte liberat Quinto coꝛonat Vñ p̃s Retribuet mihi dñs ſcđm iuſticiam meã

¶ Ad quartũ rñdeꝭ acceptio perſonaꝝ in iudicio eſt peccatum vt ſatis patet ex iam dictis Et fit acceptio ꝑſonaꝝ quando iudex melius iudicat amicis cognatis dominis diuitibus vel potentibꝰ q̃ꝫ inimicis alienis ſeruis pauperibus et impotentibus.

¶ Ad quintum rñdeꝭ diſtinguendo de iudicibus qꝛ quidam ſunt iudices oꝛdinarij ⁊ iſti nõ debẽt accipẽ munꝰ ⁊ ſpecialiter nõ debent petere qꝛ ex officio tenentur iudicare. Alij ſunt iudices delegati et iſti poſſunt petere expenſas moderatas ſed non vltra vt ptꝫ extra de vita ⁊ honeſtate clericoꝛum Hec Raymundus

¶ Ad ſextum rñdeꝭ ꝙ in ꝓpoſito ꝑ febꝛes vulnus et tumoꝛẽ intelliguntur tria pꝛincipalia peccata moꝛtalia nam per febꝛes intelligiꝭ luxuria per vulnus intelligiꝭ auaricia que eſt ſicut pꝛofundum vulnus cuius terminus non poteſt inueniri ſic nec auarus ſaciari poteſt nã licet in ſene oĩa vicia ſeneſcant ſola tamẽ auaricia in eo iuueneſcit Per tumo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

rem intelligit̃ ſupbia. q: ſicut tumoꝛ eſt q̃dam eleuatio cutis vel alteri᷒
rei tumeſcẽtis. ſic etiã ſupbus inter alios vult ſe eleuari

oppoſito inuũgas ꝓpterea ſue oppoſita macilis
Opponas igitur anime contraria moꝛbis
bona donet auarus .i. hõ immũdus.
Pꝛopꝛia det cupidus. ſe caſtret luxurioſus
o hõ inuidioſe inuidiã remoue homo ſupbiam
Inuidie liuoꝛem depone ſuperae tumoꝛem
moderatus eſus ebꝛietatẽ cibi tua refrenet iracũdiam
Sobꝛietaſq; gulam patientia compꝛimat iram
deponat qui leſus eſt faſtidio
Amoueat leſus rancoꝛem. tedia meſtus
ſumptio vnde ſoluat excellentiã potationis
Potus aque redimat exceſſus ebꝛietatis
tue voluptates puniat caſtigatio carnis
Carnis delicias caſtiget virga flagellans
digne pniam agat ſubtractum raptoꝛ reſtituat
Vt bene peniteat ablatum pꝛedo repoꝛtet

¶ In iſta pte autoꝛ ſpẽaliter oñdit quõ circa qdlibet pctm̃ ꝯfeſſoꝛ da-
bit ſpẽale remediũ. dicẽs ꝙ tu debes dare medicinas q̃ ſunt ꝯtrarie moꝛ-
bis. i. pctĩs. nam cupidus. i. auarus debet dare ꝓpꝛia bona. luxurioſus
debet ſe caſtrare. inuidus debet dimittere inuidiam. ſupbus ſuperbiam
Sobꝛietas edendi debet coꝛrigere gulam. paciẽtia iram. leſus debet di-
mittere rancoꝛẽ. ⁊ meſtus tedia. Ebꝛietas debet caſtigari p potũ aque ⁊
cõtra delicias carnis debet fieri flagellatio. ⁊ raptoꝛ debet reſtituẽ ablata

Circa textum dubitatur
- Primo vtrũ pctã pñt curari p̃ contraria.
- Secundo quomodo vitia poſſunt mutari in virtutes contrarias
- Tercio q̃ ſunt ꝯſideranda in ſatiſfactione
- Quarto que ſunt requiſita ad ſatiſfacientem et ſatiſfactionem
- Quinto an pꝛedo debet ablata reſtituere
- Sexto de intellectu littere

¶ Ad pꝛimũ reſpondetur ꝙ ſic. quia vnum contrarium natum eſt ex-
pellere reliquũ. vt caliditas expellit frigiditatem. etiam dicit P. in pꝛe-
dicamentis ꝙ virtus contrariatur vicio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Ad ſecundū rñdet ſm .P. ſecūdo ethicoꝝ vbi dr virtus moralis cō/
ſiſtit in medio Vñ v̄tus ibidem deſcribit ſic Virtꝰ eſt habitus electi/
uus in medio ꝯſiſtens ⁊ qꝛ v̄tus cōſiſtit in medio ſcȝ duoꝝ vitioꝝ extre
moꝝ quoꝝ vnū ē ſupꝛa ⁊ aliud infra ſcȝ exceſſiue dare ⁊ dr ꝓdigalitas a
liud eſt infra id ē modicū vel nihil dare ⁊ dr ꝑcitas Vult ergo textꝰ ꝙ
cupidus vt ꝓdigꝰ large ſua diſtribuat luxurioſus totaliter ſicut caſtra/
tus viuat non tamen debet ſe priuare membꝛis
¶ Ad terciū rñdet ꝙ tria ſunt conſiderāda in ſatiſfactione in quibus
ſatiſfactio debet coꝛreſpondere culpe Primum eſt numerꝰ nā ꝓ ſubtrac
tione duoꝝ denarioꝛū nō ſufficit ſatiſfactio vniꝰ Secundū eſt pondꝰ
Tercium eſt menſura Vnde anguſtinus. Tāto tpe quis debet eſſe in
pena quanto fuit in peccato.
¶ Ad quartū rñdet ꝙ ad ſufficientem ſatiſfactionem requiruntur ali/
qua ex parte dei aliqua ex pte peccatoꝛis et aliqua ex parte eccleſie. Ex p/
te dei requiruntur duo Primū eſt miſericoꝛdia qua deus culpam indul
get Secundum eſt iuſticia Ex parte peccatoꝛis etiam requirunt duo.
Primum ē doloꝛ de peccatis perpetratis et omiſſis bonis Secundū
eſt amoꝛ dei ⁊ ſuoꝛum preceptoꝛum Ex parte eccleſie duo requiruntur
Primum ē meritū chꝛiſti et ſanctoꝝ. Secundum eſt indulgentia que
datur per papam epiſcopos vel eoꝛum vicarios
¶ Ad quītum rñdet ꝙ predo et quilibet habens bona iniuſta tenetur
illa reſtituere illis ex quibus ſunt exoꝛta vel heredibus eoꝝ Et ſi neſci/
antur illi debēt dari pauperibus vel vſui eccleſie in tali ciuitate vel vil/
la in qua illa bona ſunt male acquiſita et non ſolum ꝑncipales id eſt q̇
pꝛīcipaliter iniuſta bona acquiſierunt tenentur reſtituere ſed etiam illi
qui auxilium vel fauoꝛem adhibuerunt Vñ nouem modis aliquis eſt
in culpa mali qui tamen principaliter non fecit illud malum ⁊ dicun
tur nouē peccata aliena Vñꝰ Juſſio ꝯſilium cōſenſꝰ palpo recurſus
Participans mutuo non obſtās nō manifeſtās. Et declaratio iſtius
habetur in littera Vt tibi ſit vita
¶ Ad ſextum reſpondet ꝙ cum dicit in textu caſtret ſe luxurioſus nō
vult dicē ꝙ luxurioſus debeat ſe priuare membꝛis ſuis qꝛ hoc eēt mag/
num peccatuȝ ſed intendit dicere ꝙ talis luxurioſus debet caſte viuere
ac ſi eſſet caſtratus Jtem per liuoꝛem intelligit autoꝛ inuidiam inuete/
ratam vel animum ſeu pꝛopoſitum vindicandi leſionem illatā. Jtem
per meſtum intelligit autoꝛ turbatum vel dolentem vel ſecūdum alios
hominem accidioſum et hoc eſt ſatis conſonum littere Jtem per pꝛedo
nem intelligitur quilibet habēs bona aliena iniuſte vt pꝛedo fur latro
vſurarius ſimoniacus

nudos eſurietẽs ſitiẽtes hoſpitor vagos infirmos captiuos
Veſtio cibo poto tectum do viſito ſoluo
cõmodum facio dolẽtib⁹ errantes paupib⁹ .ſ. debitorib⁹
Cõmodo cõpatior conuerto dono remitto
primos vt deſiſtãt a pctis do conſilium .i. quodlibet munus
Arguo ſupplico conſulo do quodcũq; talentum
geniculor de nocte macero corpus in bonis caſtigo corpus
Flecto genu vigilo ieiunio laboro flagello
veſtimẽta nudis incedo pedib⁹ cõtritionem habeo p indulgẽtijs.
Veſtis nuda pedes nudor tero cor peregrinor
pniam ago orõnes p venia .i. ponitur
Peniteo lego ploro precor caro ſic maceratur

In iſta pte oñdit q̃ ſt opa mie. ⁊ ptz ſnia i lrã ⁊ i expoſitõe vltimi dubij

Circa textũ dubitatur
- Primo quotuplicia ſunt opa miſericordie.
- Scdo q̃ ſunt opa mie ad que reducuntur omnia iſta hic in textu poſita
- Tercio quare dicuntur opa miſericordie
- Quarto an paupes etiã pñt aut ſciũt facẽ opa mie
- Quinto q̃ ſit diuerſitas inter ieiunantes
- Sexto dubitatur de intellectu littere.

¶ Ad pmũ dubiũ rñdet q᷒ duplicia ſunt opa mie. nam qdã ſunt corpalia. q̃ ſcȝ fiunt p ſubuentõem extrinſecam Alia ſunt ſpũalia q̃ ſcȝ fiũt p merita bona q̃ merita poſtea dicentur

¶ Ad ſecũdum reſpondetur q᷒ opera miſericordie corpọralia reducuntur ad ſeptem. Primum eſt viſitatio infirmorum. Secũdum eſt cibatio eſurientiũ Tercium eſt potatio ſitientium Quartum eſt redemptio captiuorum. Quintum eſt veſtitio nudorũ. Sextum eſt collectio pauperum peregrinorum. Septimum eſt ſepultura mortuorum. Vñ⁹. Viſito poto cibo redimo tego colligo condo. Et opera miſericordie ſpiritualia etiam reducũtur ad ſeptem. Primum eſt delinquẽti ignoſcere. Secundum eſt peccantem corrigere. Tercium eſt ignorãtem inſtruere Quartum eſt dubitanti cõſulere. Quintum eſt meſtum cõſolari. Sextum eſt p ſalute pximi orare. Septimum eſt iniuriam ſuſtinere. Vñ⁹ Corripit ignoſcit ſolatur ꝯſulit orat. Suſtinet informat q̃ pius ẽ alo. Vel ſic. Corripe ſuade dimitte ſolare fer ora.

¶ Ad tercium rñdetur q᷒ duplici de cauſa dicunt opera miſericordie. Prima eſt q: procedũt ex miſericordia ⁊ pietate hoĩs ⁊ fiũt ſimpliciter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

et pure intuitu pietatis et amore Scđa eſt qꝛ miam dei impetrāt ⁊ deū
ad miam ꝓuocāt Vñ in euāgelio Eſuriui et dediſtis mihi māducare et
ſeq̄tur ad ꝓpoſitum venite ergo bñdicti pr̄is mei ⁊c̄.

¶ Ad quartum rñdetur ꝙ paupes ita bene pñt impetrare miam dei ſi
cut diuites nō tñ paup̄ tenet̄ neqꝫ eīm valet aliq̄s veſtire ⁊ nutrire ⁊ hu
iuſmodi op̄a bona facere ad h̄ec āt ideo nō tenet̄ qꝛ deficit in medio ſcili
cet in bonis t̄palib⁹. nec de⁹ quicq̄ꝫ requirē vult vltra poſſe vñ licꝫ pau
per nō p̄t veſtire nudos ⁊ nutrire eſurientes ſatis tñ ē vt h̄eat bonā vo-
luntatē quā libēt īplēt op̄e ſi nō deficeret ī bonis ⁊ ideo ita bñ exercet o
pera mie ſicut ille qui op̄e implet qꝛ deus eſt inſpector cordis

¶ Ad quītuꝫ rñdet̄ ꝙ diuerſi hoēs ꝓpter diuerſas cauſas ieiunāt Vñ
quidā ieiunāt ꝓpter ſanitatē vt medici. quidā ꝓpter laudē vt hypocri-
te quidā ꝓpter p̄citatē vt auari. et quidā amore dei vt boni hoēs Vñ⁹
Jeiunat fict⁹ (.i. hypocrita) bon⁹ vt videat̄. Jeiunat parcus ne res ſua
diminuat̄ Jeiunat medic⁹ ne morb⁹ ei dñet̄ Jeiunat iuſt⁹ vt iuſticias
mereat̄ ¶ Ad ſextū rñdet̄ ꝙ p̄mū op⁹ mie ē veſtire nudos Vñ cum vi
deris nudū operi eū Itē ī euāgelio Nud⁹ erā et coop̄uiſtis me Scđm
op⁹ mie ſcđm ordinē text⁹ p̄ntis ē potare ſitiētes Terciū ē cibare eſuri
entes Vñ ꝓpheta ſi eſurierit inimicus tuus ciba illū. Quartū eſt dare
tectū id ē hoſpitare paupes vel p̄egrinos Vñ Egenos vagoſq̄ꝫ induc
in domū tuā Quītum ē viſitare infirmos ad ꝯſolādū eos et inducēdū
ad deuotionē Vñ in euāgelio Infirmus erā ⁊ viſitaſtis me Sextum
eſt cōmodatorē eſſe id eſt indigentib⁹ dare Vñ p̄s Juſt⁹ tota die miſe-
ret̄ ⁊ comodat Septimū ē h̄rē cōpaſſionē Vñ iob Flebā ſup̄ eū q̄ af-
flict⁹ erat cōpaciebar paup̄i Octauū ē ꝯuertere p̄ctōrē ab errore Vñ Ja
cobus Qui cōuertit p̄ctōrē ab errore vite ſue ſaluabit aīam ei⁹ a mor-
te Nonū eſt donare elemoſynā Vñ ꝓpheta Date elemoſynā ⁊ oīa mū
da ſunt vobis Abſcōdite elemoſynā in ſinu paup̄is et ip̄a orabit p̄ vo
bis ad dñm Nā ſicut aq̄ extinguit ignē ſic elemoſyna extiguit p̄ctā De
cimū eſt remittere malefactoribus noſtris. Vñ euāgeliſta dimittite et
dimittemini Vndecimū ē arguere vel corripē delinquētes Vñ ſalēpis
in parabolis Qui arguit prauos laudabuntur et ſup̄ eos veniet bñdic
tio Duodecimū ē ꝯſulere. i. dare bonum ꝯſilium p̄ximo Decimūterci-
um ē ſupplicare leſis vt dimittant offenſionē Decimūq̄rtū ē dare q̄d cū
talentū Vñ ſi deficiat res da dulcia verba Vñ⁹ Si tibi res deficit da
verba benigna petēti. Decimū quītum ē flectere genua cauſa deuotio-
nis vel hūilitatis Decimūſextū ē vigilare in bonis operib⁹ ſcꝫ orōnib⁹
et ſtudijs Vñ p̄s De⁹ me⁹ ad te de luce vigilo Decimū ſeptimū ē ieiu-
nare ⁊ hoc ſolū amore dei vt patuit in quīto dubio Decimūoctauum ē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

laborare in bonis opibus Vñ ps̄ Laboraui in gemitu meo ⁊c̄ labores
manuum tuarum ⁊c̄ Decimūnonū eſt flagellare corp⁹ Vñ ps̄ Quo-
niā ego in flagella pat⁹ ſum ⁊c̄ Viceſimū ē veſtiri duris. vñ Joannes
baptiſta habuit veſtē de pilis camelorū Job xo ſaccū et cilicium Viceſi
mūꝑmū eſt ire nudis pedibus Vñ dñs dixit moyſi Tolle calciamenta
de pedibus tuis. terra em̄ in qua ſtas ſancta eſt Viceſimūſcd̄m eſt con-
tritiōem cordis habere et hoc pro peccatis Vñ ps̄ Sacrificiū deo ſpi-
rit⁹ cōtrib ulatus cor cōtritū ⁊c̄ Viceſimūterciū ē ꝑegrinari vel re pro
indulgētijs q̄ ꝓcedunt ex mīa dei Viceſimūq̄rtum eſt penitē .i. pñiam
facere vñ Johānes baptiſta Agite pñiam appropinq̄bit em̄ regnū dei
Viceſimūquītū ē legere orōnes et ſeruire deo vñ Apl's Seruire deo ē
regnare Viceſimū ſextū ē plorare Vñ beati qui lugēt qm̄ ipi ꝯſolabū-
tur ſcꝫ amore dei Itē Job Meli⁹ ē ire ad domū luct⁹ q̄ȝ ad domū cōui
uij Viceſimūſeptimū ē ꝑcari .id ē orare pro alijs et ſpecialiter pro ini
micis Vñ Chriſtus pendēs in cruce ſic orauit Pater ignoſce illis quia
neſciunt quid faciunt Et ſic patet intellectus littere.

ſacerdoti illa pro pctis conſiderabis
His q̄ȝ confeſſis que ſunt iungenda notabis
manifeſta pnīa ſit manifeſta culpa
Publica ſit pena fuerit ſi publica nota
occulta ſit ꝑ q̄ȝuis noxa occulta ſit pnīa
Si lateat licet enormis lateat q̄ꝫ pena
id eſt pctm̄ facit pnīam agat ſecrete
Hoc eſt ſi peccat occulte peniteat clam
quelibet pctā ſacerdos id eſt ſapientius
Singula confeſſor prudentius vt meditetur
intentio confitētis ſcꝫ pccī confitens conſiderentur
Affectus cauſa vitium perſona notentur
per pñiam veniendi ſequentia
Ad dñm feſtinandi ſunt hec tibi causſe
purgatorium ſcꝫ tua infirmitas verecundia
Ignis purificans mors egritudo ruborq̄ꝫ
magnitudo mos id eſt peccati
Et culpe grauitas et cōſuetudo ruine
de peccatis.
Hic modus eſt cōfitendi eſtq̄ꝫ ſatiſfaciendi

¶ Finaliter in hac pte oñdit autoꝛ in gn̄ali quō imponi debet peniten-
cia dicēs ꝙ poſtq̄ꝫ fcā eſt cōfeſſio de oibus pctis p̄dictis tūc confeſſoꝛ no
tare debet pniam q̄ꝫ velit iniungē Nā ſi pctm̄ fuerit publicū. pnia erit
publica et ſi ſit ſecretū ſecreta debet eē pnia. ꝛ vt ꝯfeſſoꝛ poſſit oīa bene ꝛ
prudenter meditari debet notaē affectū. cās. viciū ꝛ pſonā ꝯfitētis. Di
cit vltra ꝙ iſta q̄ ſequunt̄ faciūt aliquē feſtinaē ad dn̄m ſcꝫ ignis purga
toriȷ̈. egritudo ruboꝛ. grauitas. culpe. ꝛ ꝯſuetudo peccandi.

Circa textū dubitatur

Primo q̄re p pctō ſecreto nō dꝫ imponi publica pnia
Scd̄o q̄re affcūs cauſa vitiū ꝛ pſona notari debent
Tertio quō intelligenda ſit illa littera ad dn̄m.
Quarto q̄re ꝛ pꝓpter q̄d ſit purgatorium
Quīto vtꝝ pena purgatoriȷ̈ ſit grauiſſime (purget
Sexto vtꝝ ignis purgatoriȷ̈ agit in aīam ꝛ an aīa p ipꝫ

¶ Ad p̄mū dubiū r n̄det̄ ꝙ ſi pctm̄ ſit ſecretū non dēt imponi publica
pnia. qꝛ ſcā eccleſia nunq̄ꝫ ſcādaliſat aliquē niſi ſcandaliſatus fuerit ꝛ p
publico pctō. publica debet imponi pnia
¶ Ad ſecūdum rn̄det̄ ꝙ p̄mo debet attēdi affectio. i. ꝯtritio ꝯfitentis
dolor de pctis amoꝛ dei ꝛ p̄ceptoꝝ eiꝰ intētio abſtinēdi de cetero. fides
catholica. et huiōi. qꝛ ſm̄ exigentiā iſtoꝝ maioꝛ vel mioꝛ dꝫ imponi pe-
nitētia Scd̄o dꝫ notari cauſa peccati ſcꝫ an ſit fcm̄ ex ignoꝛātia vl̄ im-
potētia vl̄ ex pura volūtate aut ꝯſilio vel huiōi Tercio dꝫ attēdi vitium
ſcꝫ an ſit veniale vl̄ moꝛtale cū eoꝝ circūſtātijs Quarto debet attendi p-
ſona ſcꝫ vtꝝ ſit ſecularis vl̄ religioſꝰ aut in oꝛdinibꝰ vl̄ nō aut vir l̄ mu
lier vtꝝ liber vel ſuilis. aut diues l̄ paup aut ſenex. aut iuuenis an ſapi-
ens l̄ ſtultꝰ ꝛc̄ qꝛ varietatē iſtoꝝ pnia dꝫ variari ſm̄ iudiciū diſcreti con
feſſoꝛis ¶ Ad terciū rn̄det̄ ꝙ illa lrā ad dn̄m feſtinādi pt̄ duplr̄ intelli
gi. Primo mō ſic ꝙ illa q̄ ponunt̄ in lrā ſunt cauſe feſtinādi ad dn̄m. i.
faciēdi pniam ꝛ diſponendi ſe ad xp̄m Alio mō intelligit̄ ſic lrā ꝙ illa
ſunt cāe feſtinādi ad dn̄m. i. poſt moꝛtē citiꝰ veniēdi ad dn̄m
¶ Ad quartū reſpondetur ꝙ multis de cauſis oꝛdinatum eſt purgato
riū Prima cauſa ē: qꝛ homines valde boni habebūt celū homines valde
mali habebunt infernū et per conſequens homīes mali malicia veniali
habebunt locū ad delendum peccata: et ille erit purgatoriū. Secunda
cauſa eſt quia ſicut ſumma bonitas chriſti non patitur aliquod bonum
irremuneratuꝫ Sic ſumma iuſticia eius non patit̄ aliquod impunitū
Tercia cauſa eſt. qꝛ claritatem diuine lucis ſoli oculi mundi coꝛdis cer-
nere poſſunt Quarta cauſa eſt. qꝛ per culpam diuinitas offenſa eſt ergo
requiritur ſatiſfactio. et diuina imago in nobis defoꝛmata ē iō requirit̄
expurgatio Quīta cauſa ē qꝛ contraria contrarijs curant̄ ergo delecta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

tio peccati deliri debet pena purgatorij

¶ Ad quitum r̄ndet scd̄m mgr̄m snīaꝝ libro quarto dicente sic. Dicūt ignis purgatorij ꝛ si eternus nō sit miro tn̄ modo grauiꝰ est ꝛ excellit oēm penā quā vnq̄ȝ aliq̄s passus ē in hac vita. nunq̄ȝ em̄ in carne inuēta ē tanta pena nā licet martyꝛes passi sunt inumerabilia toꝛmēta excellit tamen ignis purgatoꝛij omnia ista.

¶ Ad sextū r̄ndet ꝙ ignis p̄t dupl'r ꝯsiderari Uno mō vt instrumentū nature et sic non agit in aīam ȝ solū in coꝛpus Alio mō vt instrumētū diuie iusticie ꝛ sic agit in aīam impᵱmēdo illi pnīam Si tūc queritur vtꝝ ile ignis equal'r agat in aīas sic ꝙ nō magis in vnā q̄ȝ in aliā Rn̄detur ꝙ nō' ȝ ex diuia oꝛdinatōe ignis magis vel minus cruciat aīam ȝ ꝙ aīa plus vel minꝰ de pctīs venialibꝰ secū poꝛtat Mūdemꝰ ergo nos vera contritiōe confessione ꝛ opis satisfactiōe vt festinare possumus ad gloꝛiam dei Quā nobis ꝯcedat q̇ est bn̄dictus in secula seculoꝝ Amen

Duodecim articuli fidei.

¶ Primus articulꝰ Petrꝰ Credo in deū prēm oipotētē creatoꝛē celi ꝛ terre Un̄ Esaias Prēm inuocabitis q̇ terrā fecit celos ꝯdidit ¶ Secūdꝰ Andꝛeas et in ihm̄ xpm filiū eiꝰ dn̄m nr̄m Un̄ Dauid Dn̄s dixit ad me filiꝰ meus es tu ¶ Terciꝰ articulꝰ Jacobus maioꝛ Qui conceptus ē de spū scō natus ex maria ꝟgine Un̄ Esaias Ecce ꝟgo cōcipiet et pariet filiū ¶ Quartꝰ articulꝰ Joānes euāgelista Passꝰ sub pōcio pylato crucifixus moꝛtuꝰ et sepultus Un̄ zacharias. Aspiciēt oēs ad eū quē crucifixerūt ¶ Quītus articulꝰ Thomas Descendit ad inferna tercia die resurrexit a moꝛtuis Un̄ Ozeas o moꝛs ero moꝛs tua moꝛsus tuus ero inferne ¶ Sextꝰ articulꝰ Jacobꝰ minoꝛ Ascēdit ad celos sedet ad dextrā dei pr̄is oipotentis Un̄ Amas Qui edificat ascensiōem suā in celo ¶ Septimus articulus Philippus Inde vēturus est iudicare viuos et moꝛtuos Un̄ Sophonias Ascendam ad vos in iudicio ¶ Octauꝰ articulꝰ Bartholomeꝰ Credo in spiritum sanctum. Unde Johel Effundā de spū meo sup oēm carnē. ¶ Nonꝰ articulꝰ Matheus Scām eccl'am catholicā scōꝝ cōiōem Un̄ zacharias Inuocabūt oēs nomē dn̄i ꝛ seruiēt ei ¶ Decimꝰ articulꝰ Symō Remissiōem peccatoꝛum Un̄ Malachias Deponet deus omnes iniquitates nostras ꝛ proijciet omnia peccata nostra. ¶ Undecimus articulus Judas thadeus Carnis resurrectionem Unde Daniel propheta Educam vos de sepulchꝛis vestris. ¶ Duodecimus articulus Mathias Et vitam eternam. Amen. Unde Ezechiel pꝛopheta. Euigilabunt omnes. alij ad vitam. alij ad moꝛtem.

D ij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

¶ Septem peccata moꝛtalia

Ut tibi ſit vita ſemper ſaligia vita
Monſtrat ſaligia que ſunt moꝛtalia ſeptem
luxuria auaricia ſupbia accidia inuidia
Luxus aua ſuper ac inuidus ira gula

	S	Superbia
	A	Auaricia
	L	Luxuria
Saligia	I	Ira
	G	Gula
	I	Inuidia
	A	Accidia

¶ Quinqꝫ ſenſus

Viſus et auditus cum tactu guſtus odoꝛqꝫ
ſcꝫ viſu auditu.ꝛc. omnis peccata
Senſibus his quinqꝫ haurit homo ſcelera

¶ Decem pꝛecepta domini

moyſi ſcripta
Jn tabulis binis lex eſt depicta petrinis
tenet ſcꝫ ſequentia
Lex pꝛecepta dei continet iſta decem
Unum crede deum. Nec iures vane per ipſum
Sabbata ſanctifices Habeas in honoꝛe parentes
Non ſis occiſoꝛ. Fur. Mechus. Teſtis iniquus
Alterius nuptam. Nec rem cupias alienam
Hec quicunqꝫ velis ſaluarier accipe iuſſa

¶ Nota ꝙ decem p̄cepta ſunt data ↄtra decē plagas egyptiacas decem pꝛecepta patēt in his metris Unū crede deū.ꝛc. Et decē plage egyptiace patent in his verſibus ſequentibus

quia in deum non crediderunt
Pꝛima rubeus unda
qꝛ nomen dei blaſphemauerunt
Rana plaga ſecunda
qꝛ dei ſabbata cōtempſerūt
Inde culex triſtis
quia parentibus non obedierunt
Poſt muſca nocētioꝛ iſtis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

quia ſanctos dei occiderunt quia furtis intenderunt.
Quinta pecus ſtrauit Veſicam ſexta creauit
quia fornicationi vacauerunt quia iniquia teſtimonia protulerūt
Jnde ſubit grando Hinc brucus dente neſādo
qꝛ adulterium cōmiſerunt quia auaricie ſtuduerunt
Nona tegit ſolem Prima necat vltima prolem

Septem ſacramenta

p̄ſbyteriū matrimoniū baptiſmꝰ q̄ fit in frōte ꝑ ep̄m ſacramētū altaris
Ordo coniugiū fons confirmatio panis
que fit in firmis ad mortem que fit ſacerdoti pro venia
Vnctio poſtrema confeſſio ſunt ſacramenta

Septem dona ſancti ſpiritus

ſapiētia.intellectꝰ.cōſiliū fortitudo.timor.pietas.ſcientia.
Sap intel con for ti pi ſci.collige dona

¶ Septē opera miſericordie corpalia,

viſitare infirmos.potare ſitientes.cibare eſuriētes.redimere captiuos:
Viſito poto cibo redimo
tegere nudos colligere ꝑegrinos ſepelire mortuos
Teg colligo condo

Septē opa miſericordie ſpūalia

corrigere peccantē ꝯſulere dubitāti.docere ignorantē delinq̄nti ignoſce
Corripe ſuade doce dimitte.
ꝯſolare meſtū.ferre iniurioſos orare pro ſalute proximi
Solare fer ora

Quattuor ṽtutes cardinales	Juſticia qua redditur vnicuiq; quod ſuum eſt
	Prudentia quacognoſcit q̄d agēdū ⁊ q̄d fugiēdū ſit.
	Tp̄antia q̄ cohercet appetitꝰ ab his q̄ turpit appetūt
	Fortitudo q̄ aīmꝰ i aduerſ n̄ frāgit.⁊ i ꝓſp̄is n̄ extolitur
Tres ṽtutes theologice	Fides ſine qua nemo ſaluari poteſt
	Spes q̄ ꝑ deſideriū ⁊ ſuſpiriū ītroducit ad q̄etꝫ gaudiū
	Charitas q̄ diligiꝰ deū ſupra oia ⁊ ꝓxios ſicut noſipos

¶ Octo beatitudines

Paupertas ſpūs.mitis.lugens.miſerenſq;
Juſticiam petere.cor mundum.perſequiturq;

His octo fiet ſepe beatus homo
Beati paupes ſpiritu qm̄ ipſoꝝ eſt regnum celoꝝ
Beati mites quoniam ipſi poſſidebunt terram
Beati qui lugent quoniam ipſi conſolabuntur
Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiūt iuſticiā qm̄ ipſi ſaturabūtur
Beati miſericordes. qm̄ ipſi miſericordiam ꝯſequentur
Beati mundo corde, quoniam ipſi deum videbunt
Beati pacifici. quoniam ipſi filij dei vocabunt
Btī q̇ ꝑſecutōem patiunt ꝓpter iuſticiā. qm̄ ipoꝝ eſt regnū celoꝝ

¶ Sex pctā in ſpūm ſcūm

ipugnatio ꝟitatis agnite. p̄ſumptio de dei miſcdia. deſꝑatio a pctīs
Impugnās verū. p̄ſumens. ſpemqꝫ relinquens
obſtinatio invidentia fraterne charitatis.
Hinc induratus. odiens quoqꝫ fratris amorem
contemptus penitentie
Emendā ſpernēs impugnant pneuma beatum.

¶ Quattuor pctā clamātia ad deū ꝓ vindicta

homicidiū peccatū ꝯtra naturam
Clamitat in celis vox ſanguis. et ſodomorum
pauperꝝ a potētibus oppreſſoꝝ qn̄ laborātibus nō ſoluitur
Vox oppreſſoꝝ. merces detenta laborum

¶ Nouem peccata aliena

iubere alijs vt mala faciant — dare ꝯſiliū alteri vt damnum inferat — dare cōſenſum alteri ad malefaciendum.
Juſſio — conſilium — conſenſus
laudaē raptorē l' aliū pctōrē hoſpitaē fures aut maleficos ⁊ laudaē eos
palpo — recurſus
habere partem de bonis ablatis — doloſe furtū vl' rapinam facere — nō reſiſtere qn̄ ſine periculo facere poſſet
Participas — mutuo — non obſtans
nō reuelare ⁊ manifeſtare rem ablatam quando ⁊ vbi poſſet.
non manifeſtans

¶ Finit libellus de mō cōfitendi et penitendi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 57